

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
Το Σχολείο
Οργανισμός και Κοινότητα Μάθησης
2021-2024

Τόμος II
Γενική Εκτίμηση της Εικόνας του Σχολείου –
Μεθοδολογία Εφαρμογής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΝΑ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ
2. ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ
3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Δείκτης 1 : Σχολικός χώρος, υλικοτεχνική υποδομή, μέσα και οικονομικοί πόροι

Δείκτης 2 : Ανθρώπινο δυναμικό - Στελέχωση του σχολείου

Δείκτης 3 : Οργάνωση και Διοίκηση του σχολείου

Δείκτης 4 : Διδασκαλία & μάθηση: Διδακτικές & Παιδαγωγικές πρακτικές στο σχολείο

Δείκτης 5 : Κλίμα & σχέσεις στο σχολείο

Δείκτης 6 : Προγράμματα & δράσεις βελτίωσης

Δείκτης 7 : Φοίτηση, επιδόσεις και επιτεύγματα μαθητών

Δείκτης 8 : Αποτελέσματα & λογοδοσία του σχολείου

1. ΕΝΑ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ

Το κείμενο αναφέρεται αναλυτικά στη **μεθοδολογία** και στα **εργαλεία διερεύνησης** των δεικτών αξιολόγησης της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα.

Το υλικό αυτό αποτελεί ένα **ενδεικτικό ερευνητικό πλαίσιο** και συνιστά μια **πρόταση προσέγγισης και διερεύνησης**, η οποία μπορεί να αξιοποιηθεί από τις ομάδες εργασίας των εκπαιδευτικών του σχολείου, στη **διαδικασία της γενικής εκτίμησης της εικόνας του σχολείου**, στη **συστηματική διερεύνηση των δεικτών ποιότητας** και στη **σύνταξη της ετήσιας έκθεσης αξιολόγησης**.

Η μεθοδολογία (πλαίσιο και εργαλεία διερεύνησης των δεικτών ποιότητας) αναπτύσσονται με βάση τον σκοπό, τους στόχους και τις θεματικές διαστάσεις του **Οργανισμού Κοινότητας Μάθησης (ΟΚΜ) και της Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου (ΑΕΕ)**. Το πλαίσιο της μεθοδολογίας έχει **ολιστικό χαρακτήρα** και περιλαμβάνει **όλες τις σημαντικές παραμέτρους** του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα.

Η προσέγγιση του εκπαιδευτικού έργου διακρίνεται σε τρία επίπεδα ανάλυσης: 1) Πεδίο, 2) Δείκτης, και 3) Κριτήριο. Κάθε επίπεδο ανάλυσης έχει τα δικά του ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και συμβάλλει με διαφορετικό τρόπο στη διαδικασία της αξιολόγησης.

Τα πεδία, οι δείκτες και τα κριτήρια δεν είναι ισότιμα μεταξύ τους. Αποκτούν διαφορετική σημασία κατά την υλοποίηση του εκπαιδευτικού έργου, η οποία μπορεί να επηρεάζεται από τις διαφορές μεταξύ των σχολικών μονάδων. Στη διαδικασία της αξιολόγησης λαμβάνονται υπόψη, τόσο **τα ποσοτικά όσο και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο**, τα οποία αντιστοιχούν σε **τρεις βασικές αναλυτικές/ερμηνευτικές κατηγορίες (πεδία) εκπαιδευτικού έργου: α) Δεδομένα του Σχολείου β) Εκπαιδευτικές Διαδικασίες γ) Εκπαιδευτικά Αποτελέσματα.**

Στο θεματικό πλαίσιο της ΑΕΕ η κατανομή των πεδίων και των δεικτών αντιστοιχεί σε βασικά σημεία του εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο. Τα **πεδία της αυτοαξιολόγησης του σχολείου** διακρίνονται σε επιμέρους βασικούς **δείκτες ποιότητας** και κάθε δείκτης αντιστοιχεί σε συγκεκριμένες παραμέτρους που θεωρούνται καθοριστικές στην υλοποίηση του εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο. Κάθε δείκτης ή κατηγορία δεικτών αποτιμάται με **κριτήρια**, τα οποία θεωρούμε ότι κατέχουν θέση διερευνητικών ερωτημάτων σχετικά με την ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου.

Η Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου πραγματοποιείται ουσιαστικά στο επίπεδο των δεικτών. Η ανάλυση των δεικτών σε κριτήρια είναι σχηματική/συμβατική. Το σχολείο έχει τη δυνατότητα να αναπροσαρμόζει και να διαμορφώνει τα δικά του κριτήρια για την αποτίμηση ενός δείκτη, με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Ο καθορισμός των κριτηρίων διερεύνησης κάθε δείκτη, καθώς και οι εμφάσεις, παραμένουν στη διακριτική ευχέρεια της σχολικής μονάδας.

Για την εκτίμηση της σχολικής πραγματικότητας ως προς τα επιμέρους κριτήρια ποιότητας μπορούν να αξιοποιηθούν **ποσοτικά δεδομένα** από το αρχείο της σχολικής μονάδας ή από ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, όπως π.χ. αριθμός αιθουσών, επιφάνεια αιθουσών ανά μαθητή, μαθητές ανά Η/Υ, **αλλά**

και δεδομένα τα οποία συγκεντρώνονται με την αξιοποίηση άλλων ερευνητικών μεθόδων και εργαλείων, όπως με τη χρήση ερωτηματολογίων και συνεντεύξεων για τη διερεύνηση των απόψεων των μαθητών και των εκπαιδευτικών κ.λπ.

Η προτεινόμενη διαδικασία αξιοποίησης ποσοτικών δεδομένων από τα αρχεία του σχολείου (ή από καταχωρήσεις του σχολείου σε εκπαιδευτικές βάσεις δεδομένων) αποσκοπεί πρωτίστως στη διευκόλυνση του σχολείου κατά την αποτίμηση των δεικτών με δεδομένα άμεσα διαθέσιμα στη σχολική μονάδα, καθώς και στην ενίσχυση της εγκυρότητας των δεδομένων που θα συγκεντρώσει το σχολείο με άλλες μεθόδους άντλησης πληροφοριών. Δεν θα πρέπει επομένως να θεωρηθεί ως μια εκ νέου καταγραφή των δεδομένων από τους εκπαιδευτικούς.

Τα διάφορα ερωτήματα που προτείνονται για την αποτίμηση του δεικτών είναι ενδεικτικά, αντιστοιχούν στα προτεινόμενα κριτήρια ποιότητας και μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε ερωτηματολόγια και σε σχέδια συνέντευξης, να αποτελέσουν βάση για τεχνικές παρατήρησης, να γίνουν θέματα συζήτησης μεταξύ των εκπαιδευτικών. Κάθε σχολική μονάδα μπορεί να αντλήσει, να χρησιμοποιήσει ή και να τροποποιήσει τα στοιχεία του υλικού που αντιστοιχούν στους δείκτες τους οποίους έχει επιλέξει για διερεύνηση.

Στο προτεινόμενο παράδειγμα διερεύνησης του κάθε δείκτη περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- Συνοπτική περιγραφή του δείκτη
- Σκοπός και αντικείμενο διερεύνησης του δείκτη
- Ενδεικτικά κριτήρια ποιότητας
- Μέθοδος εργασίας - Πηγές και εργαλεία άντλησης δεδομένων
- Διαθέσιμα στο σχολείο ποσοτικά στοιχεία για τη διερεύνηση του δείκτη
- Ενδεικτικά ερωτήματα διερεύνησης των ποιοτικών χαρακτηριστικών του δείκτη

Πριν ξεκινήσει η διαδικασία της αξιολόγησης σε μια σχολική μονάδα προτείνεται να γίνει έλεγχος του πλαισίου της ΑΕΕ στη σχολική μονάδα, καθώς και των εργαλείων, με σκοπό την προσαρμογή τους στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της.

Η διαμόρφωση του θεματικού πλαισίου των **8 δεικτών ποιότητας** εκτιμούμε ότι καλύπτει όλες τις βασικές διαστάσεις του εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο. Επιλέχθηκαν **γενικοί δείκτες - ομπρέλες** για να δοθεί η δυνατότητα στο κάθε σχολείο να δώσει έμφαση/να αναδείξει εκείνα να τα χαρακτηριστικά του δείκτη σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες του σχολείου. **Η εστίαση της αξιολόγησης/αποτίμησης περνά από το επίπεδο του δείκτη στο επίπεδο του κριτηρίου.**

Κρίνεται σκόπιμο να διερευνηθεί ο βαθμός κατά τον οποίο οι προτεινόμενοι δείκτες και τα κριτήρια αξιολόγησης εμπεριέχουν/ απεικονίζουν το σύνολο των στοιχείων που συνθέτουν την ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου στη συγκεκριμένη σχολική μονάδα, καθώς επίσης και εάν καλύπτουν τα προβλήματα και τις προτεραιότητες του σχολείου. Επομένως, μία πρώτη εργασία των εκπαιδευτικών είναι:

- η κριτική προσέγγιση του πλαισίου της ΑΕΕ με σκοπό την προσαρμογή, τη διαφοροποίηση ή τροποποίηση του περιεχομένου κάποιων δεικτών,
- η απόδοση έμφασης στη διερεύνηση ορισμένων δεικτών, γεγονός που υποδηλώνει τη σημασία που αποδίδει η σχολική μονάδα σε αυτούς, ώστε οι εκπαιδευτικοί να τους προσεγγίσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου,
- η σύνδεση των δεικτών με την ενίσχυση των ικανοτήτων και την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών,
- η σύνδεση με την οργανωσιακή μάθηση και την οργανωσιακή μνήμη του σχολείου /αξιοποίηση, καταγραφή, ανάρτηση στο αποθετήριο

Στη μελέτη των δεικτών έχει σημασία να δοθεί έμφαση, μεταξύ άλλων, σε ζητήματα όπως:

1. η αλληλεπίδραση με άλλους δείκτες,
2. η συγκριτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του δείκτη σε σχέση με άλλους δείκτες,
3. η μεταφορά/μετα-γραφή του δείκτη στο σχολείο σε σχέση με θεσμικό πλαίσιο / συγκεκριμένο και τις πολιτικές του ΥΠΑΙΘ
4. η διαχρονική μεταβολή των στοιχείων του δείκτη.

Επισημαίνεται ότι η επιλογή του τρόπου της αξιολόγησης των δεικτών ανήκει στους εκπαιδευτικούς. Τα διάφορα ερωτήματα που προτείνονται είναι ενδεικτικά, αντιστοιχούν στα επιμέρους κριτήρια του δείκτη και μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε ερωτηματολόγια, να αποτελέσουν βάση για σχέδια παρατήρησης, να γίνουν θέματα συζήτησης μεταξύ των εκπαιδευτικών, καθώς ο βασικός στόχος της διαδικασίας είναι η κινητοποίηση, η ενεργοποίηση, η συμμετοχή, καθώς και η ανάπτυξη διαλόγου, συνεργασιών και πρωτοβουλιών, με σκοπό την ενδυνάμωση των σχέσεων και τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο.

Ένα άλλο ζήτημα ιδιαίτερης σημασίας που συνδέεται με την αποτελεσματική διερεύνηση, ερμηνεία και αξιοποίηση των πορισμάτων της Γενικής Εκτίμησης του Σχολείου στον ΟΚΜ αφορά **στην επαρκή γνώση των στοιχείων του κοινωνικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος του σχολείου**, το οποίο επηρεάζει άμεσα τα κοινωνικά, πολιτισμικά και μορφωτικά χαρακτηριστικά του μαθητικού πληθυσμού του σχολείου. Οι σχετικές πληροφορίες και οι γνώσεις είναι εξαιρετικά χρήσιμες για την κατανόηση των στοιχείων των περισσότερων δεικτών που αφορούν στις εκπαιδευτικές διαδικασίες και στα παραγόμενα αποτελέσματα και κρίνεται σκόπιμο να αξιοποιούνται για την πληρέστερη αποτίμηση των δεικτών, την επιλογή προτεραιοτήτων και την ανάπτυξη των σχεδίων δράσης του σχολείου.

2. ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Ταυτότητα του σχολείου & Κοινωνικό πλαίσιο του σχολείου

- Γενικά χαρακτηριστικά του σχολείου
- Γενικά χαρακτηριστικά του μαθητικού δυναμικού
- Γενικά χαρακτηριστικά του ανθρώπινου δυναμικού
- Κοινωνικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά του μαθητικού δυναμικού και του σχολείου

ΠΕΔΙΑ/ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΚΡΙΤΗΡΙΑ
ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ Μέσα και Πόροι	1 Σχολικός χώρος, υλικοτεχνική υποδομή, μέσα και οικονομικοί πόροι	<ul style="list-style-type: none"> - Επάρκεια και καταλληλότητα σχολικών χώρων - Επάρκεια και καταλληλότητα εξοπλισμού και μέσων του σχολείου - Επάρκεια οικονομικών πόρων
	2 Ανθρώπινο δυναμικό/ Στελέχωση του σχολείου	<ul style="list-style-type: none"> - Επάρκεια ανθρώπινου δυναμικού (αριθμός, σύνθεση, κατάρτιση, εμπειρία των εκπαιδευτικών)
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Λειτουργία, μάθηση, σχέσεις και δράσεις βελτίωσης	3 Οργάνωση και Διοίκηση του σχολείου	<ul style="list-style-type: none"> - Διατύπωση των βασικών επιδιώξεων του σχολείου (όραμα, αξίες και στόχοι του σχολείου) - Διαμόρφωση συνεργατικού πλαισίου εργασίας όλων των παραγόντων της σχολικής μονάδας - Συντονισμός και εφαρμογή ενός λειτουργικού σχολικού προγράμματος - Αξιοποίηση των διαθέσιμων χώρων, μέσων και πόρων - Αξιοποίηση διδακτικού προσωπικού
	4 Διδασκαλία & μάθηση: Διδακτικές & Παιδαγωγικές πρακτικές στο σχολείο	<ul style="list-style-type: none"> - Σχεδιασμός /ανάπτυξη της διδασκαλίας - Ποικιλία προσεγγίσεων, αξιοποίηση πολλαπλών πηγών & μέσων - Ενεργός συμμετοχή του μαθητή στη διαδικασία της μάθησης - Παρακολούθηση της προόδου, ανατροφοδότηση & αξιολόγηση μαθητών
	5 Κλίμα & σχέσεις στο σχολείο	<ul style="list-style-type: none"> - Διαχείριση συμπεριφοράς, πρωτοβουλίες, συνεργασίες, συμμετοχή μαθητών - Επικοινωνία, ενημέρωση, συνεργασία με γονείς και σχολεία/φορείς
	6 Προγράμματα & δράσεις βελτίωσης	<ul style="list-style-type: none"> - Ανάπτυξη προγραμμάτων & καινοτομιών - Υποστήριξη & αντισταθμιστικές πρακτικές - Δράσεις βελτίωσης εκπαιδευτικού έργου - Επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ Επιτεύγματα μαθητών & λογοδοσία	7 Φοίτηση, επιδόσεις και επιτεύγματα μαθητών	<ul style="list-style-type: none"> - Επιδόσεις και εκπαιδευτικά επιτεύγματα των μαθητών - Ατομική & κοινωνική ανάπτυξη μαθητών - Ζητήματα φοίτησης και διαρροής
	8 Αποτελέσματα & λογοδοσία του σχολείου	<ul style="list-style-type: none"> - Επίτευξη στόχων του σχολείου - Αποτελεσματικότητα δράσεων βελτίωσης - Ικανοποίηση των αναγκών των μελών της σχολικής κοινότητας - Βαθμός ικανοποίησης εκπ/κών, μαθητών & γονέων

ΠΕΔΙΟ: ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Δείκτης 1: Σχολικός χώρος, υλικοτεχνική υποδομή, μέσα και οικονομικοί πόροι

Περιγραφή

Ο συγκεκριμένος δείκτης αναφέρεται στον βαθμό που οι υπάρχοντες χώροι, ο εξοπλισμός, τα διαθέσιμα μέσα και οι οικονομικοί πόροι του σχολείου καλύπτουν τις απαιτήσεις του Προγράμματος Σπουδών και της διδασκαλίας των διαφόρων μαθημάτων, καθώς και τις γενικότερες ανάγκες του σχολείου για την αποτελεσματική λειτουργία του.

Περιλαμβάνει στοιχεία που αφορούν την επάρκεια και την καταλληλότητα των σχολικών χώρων (αίθουσες διδασκαλίας, εργαστήρια, ειδικοί χώροι), του εξοπλισμού τους (εποπτικά μέσα διδασκαλίας, εκπαιδευτικό υλικό, πρόσβαση στο διαδίκτυο κ.ά.) και τέλος την επάρκεια των εσόδων, τα οποία αποτελούν σημαντική υλική προϋπόθεση για την αποτελεσματική υλοποίηση του σχολικού προγράμματος.

Σκοπός

Με τον δείκτη αυτό αποτιμάται η κατάσταση του σχολείου ως προς την επάρκεια και την καταλληλότητα των σχολικών χώρων και της υλικοτεχνικής υποδομής, καθώς και ως προς την επάρκεια των διαθέσιμων οικονομικών πόρων για την κάλυψη των αναγκών του σχολείου.

Διαπιστώνεται η καλή κατάσταση και λειτουργία των υποδομών και του εξοπλισμού του σχολείου για την υποστήριξη του εκπαιδευτικού έργου. Εντοπίζονται σχετικά προβλήματα, ελλείψεις και δυσλειτουργίες, καθώς και τυχόν ανεπάρκεια οικονομικών πόρων.

Ειδικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η συγκριτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που αφορούν τον συγκεκριμένο δείκτη σε σχέση άλλους δείκτες ή κριτήρια δεικτών, όπως Διαχείριση και αξιοποίηση μέσων και πόρων, Ανάπτυξη και εφαρμογή διδακτικών πρακτικών, Καινοτόμα προγράμματα, Υποστηρικτικές και αντισταθμιστικές παρεμβάσεις, Σχέσεις και συνεργασίες με γονείς, με εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς φορείς, κ.ά.

Εξετάζεται επίσης η πιθανή σύνδεση του δείκτη με την ανάπτυξη σχεδίων δράσης στη σχολική μονάδα.

Ενδεικτικά κριτήρια ποιότητας

- Επάρκεια και καταλληλότητα σχολικών χώρων
- Επάρκεια και καταλληλότητα του εξοπλισμού και των μέσων του σχολείου
- Επάρκεια οικονομικών πόρων

Μέθοδος Εργασίας

Για τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών του δείκτη μπορούν να χρησιμοποιηθούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες μέθοδοι και εργαλεία:

- Αξιοποίηση σχετικών στοιχείων από το αρχείο του σχολείου (Βιβλίο Πράξεων Διευθυντή, Βιβλίο Πράξεων Διδασκόντων, καταχωρήσεις του σχολείου σε υπάρχουσες βάσεις δεδομένων κλπ.).
- Παρατήρηση εκπαιδευτικών και μαθητών ως προς τη χρήση των χώρων του σχολείου για τον εντοπισμό προβλημάτων και ανεπαρειών.

- Συγκέντρωση πληροφοριών από τους συντελεστές της σχολικής μονάδας (εκπαιδευτικούς, μαθητές ή/και γονείς) με ερωτηματολόγιο/συνέντευξη, σχετικά με τον βαθμό ικανοποίησής τους από την επάρκεια και την καταλληλότητα των χώρων και του εξοπλισμού.

Διαθέσιμα στο σχολείο στοιχεία για τη διερεύνηση του Δείκτη 1

Εκτιμώνται στοιχεία που αποτυπώνουν την υπάρχουσα κατάσταση του σχολείου σε σχέση με:

- τα γενικά χαρακτηριστικά του σχολικού κτιρίου (π.χ. την αποκλειστική ή όχι χρήση του σχολικού κτιρίου από το σχολείο, τη θέση και το περιβάλλον του σχολικού κτιρίου, τον αρχικό προορισμό του, την παλαιότητά του κ.ά.)
- τους διαθέσιμους εσωτερικούς χώρους, όπως: τις αίθουσες διδασκαλίας, τους χώρους διοίκησης (π.χ. γραφεία για τη διεύθυνση και τους εκπαιδευτικούς του σχολείου), τις ειδικές αίθουσες διδασκαλίας (π.χ. εργαστήρια, αίθουσα καλλιτεχνικών, μουσικής, κλπ.), τις αίθουσες δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων (π.χ. θεάτρου, πολλαπλών χρήσεων, κλπ.), τις αθλητικές εγκαταστάσεις (π.χ. γυμναστήρια, αποδυτήρια, κλπ.), τους βοηθητικούς χώρους (π.χ. αποθήκη, κυλικείο, ιατρείο, κλπ.)
- τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των εσωτερικών χώρων (π.χ. τη λειτουργία και την επάρκεια της θέρμανσης, την επάρκεια του φυσικού φωτισμού, του εξαερισμού και της ύδρευσης του σχολείου, την ύπαρξη υποδομής για άτομα που αντιμετωπίζουν κινητικές δυσκολίες, την ασφάλεια των χώρων, την καθαριότητα και καλαισθησία τους, κλπ.)
- τους εξωτερικούς χώρους του σχολείου (π.χ. την ύπαρξη αύλειου χώρου, την αποκλειστική ή όχι χρήση του αύλειου χώρου από το σχολείο, τους χώρους πρασίνου κλπ.).

Εξετάζεται ο εξοπλισμός των αιθουσών διδασκαλίας, των εργαστηρίων και των ειδικών χώρων. Εκτιμώνται στοιχεία όπως:

- ο εργαστηριακός εξοπλισμός (όργανα και υλικά εργαστηρίων φυσικής-χημείας, όργανα μουσικής, υλικά ζωγραφικής, ηλεκτρονικοί υπολογιστές κλπ.)
- τα οπτικοακουστικά μέσα διδασκαλίας (τηλεοράσεις, διαδραστικοί πίνακες, προβολείς κλπ.)
- άλλα όργανα και μέσα όπως φωτοτυπικό μηχάνημα, μικροφωνικό σύστημα κ.ά., που υποστηρίζουν την εφαρμογή της εποπτικής διδασκαλίας και την ποιοτική λειτουργία της σχολικής μονάδας.

Δίνεται έμφαση σε στοιχεία όπως η ύπαρξη υπολογιστών ανά αίθουσα διδασκαλίας/εργαστήριο, η σύνδεση με το διαδίκτυο, η παλαιότητα του εξοπλισμού, ο αναξιοποίητος εξοπλισμός και τα μέσα.

Εξετάζονται στοιχεία που αφορούν τους οικονομικούς πόρους της σχολικής μονάδας όπως:

- η κατανομή των εσόδων ανά κατηγορία πηγών και προβλεπόμενης δαπάνης
- η κατανομή των πραγματοποιηθεισών δαπανών ανά κατηγορία δαπάνης.

Ενδεικτικά ερωτήματα διερεύνησης του Δείκτη 1

	1	2	3	4
Οι υπάρχοντες χώροι επαρκούν για την εφαρμογή του σχολικού προγράμματος.				
Οι υπάρχοντες χώροι του σχολείου είναι κατάλληλοι για τη διδασκαλία και τη σχολική ζωή.				

Οι αίθουσες διδασκαλίας καλύπτουν τις ανάγκες των μαθητών του τμήματος/της τάξης.				
Οι ειδικές αίθουσες και χώροι του σχολείου (π.χ. εργαστήρια φυσικής-χημείας, εργαστήριο Η/Υ, αίθουσα καλλιτεχνικών, αίθουσα μουσικής, αίθουσα βιβλιοθήκης-αναγνωστηρίου κ.ά.) επαρκούν για την ανάπτυξη του Προγράμματος Σπουδών.				
Οι αίθουσες δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων (π.χ. θεάτρου, πολλαπλών χρήσεων) ανταποκρίνονται στις ανάγκες της σχολικής ζωής.				
Οι χώροι της διοίκησης του σχολείου (γραφεία Διευθυντή, Υποδιευθυντή, γραφεία εκπαιδευτικών) καλύπτουν τις εργασιακές ανάγκες των εκπαιδευτικών.				
Οι βοηθητικοί χώροι (κυλικείο, θυρωρείο, αποθήκη, ιατρείο, τουαλέτες) καλύπτουν τις ανάγκες των μαθητών και των εκπαιδευτικών.				
Οι εξωτερικοί χώροι του σχολείου (αύλειος χώρος, γήπεδα) είναι επαρκείς για τον αριθμό των μαθητών/τριών.				
Οι χώροι του σχολείου είναι λειτουργικοί (κατάλληλη θερμοκρασία και φωτισμός, απουσία ενοχλητικών θορύβων, σκιασμένο προαύλιο, ύπαρξη καθισμάτων στους κοινόχρηστους χώρους, κλπ).				
Οι αίθουσες διδασκαλίας είναι κατάλληλες για τη διδασκαλία των διαφόρων μαθημάτων.				
Οι κτιριακές εγκαταστάσεις είναι ασφαλείς για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς του σχολείου.				
Το σχολείο διαθέτει υποδομή για άτομα με κινητικά προβλήματα (ασανσέρ, ειδικές ράμπες κ.ά.).				
Ο εξοπλισμός και τα διαθέσιμα μέσα του σχολείου επαρκούν για την εφαρμογή του σχολικού προγράμματος.				
Ο εξοπλισμός και τα διαθέσιμα μέσα του σχολείου ανταποκρίνονται στις σύγχρονες διδακτικές ανάγκες και μαθησιακές διαδικασίες.				
Το σχολείο διαθέτει τον απαραίτητο εργαστηριακό εξοπλισμό (όργανα και υλικά εργαστηρίων φυσικής-χημείας, όργανα μουσικής, υλικά ζωγραφικής, Η/Υ, κ.ά.) για τη διδασκαλία των διαφόρων μαθημάτων.				
Η υποδομή του σχολείου σε οπτικοακουστικά μέσα διδασκαλίας ικανοποιεί τις ανάγκες του Προγράμματος Σπουδών.				
Οι αίθουσες δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων (π.χ. θεάτρου, πολλαπλών χρήσεων) διαθέτουν τον απαραίτητο για τη λειτουργία τους εξοπλισμό.				

Οι ειδικές αίθουσες και χώροι του σχολείου (π.χ. εργαστήρια φυσικής-χημείας, εργαστήριο Η/Υ, αίθουσα καλλιτεχνικών, αίθουσα μουσικής, αίθουσα βιβλιοθήκης-αναγνωστηρίου κ.ά.) διαθέτουν τον απαραίτητο για τη λειτουργία τους εξοπλισμό.				
Ο εξοπλισμός των χώρων διοίκησης του σχολείου (γραφεία Διευθυντή, Υποδιευθυντή, γραφεία εκπαιδευτικών) ανταποκρίνεται στις εργασιακές ανάγκες των εκπαιδευτικών.				
Το σχολείο διαθέτει τον απαραίτητο εξοπλισμό (κατάλληλες υποδομές πληροφορικής και δίκτυα επικοινωνίας) για την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία.				
Οι διαθέσιμοι ηλεκτρονικοί υπολογιστές είναι σύγχρονης τεχνολογίας.				
Οι διαθέσιμοι οικονομικοί πόροι επαρκούν για την υποστήριξη του εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο (ανάπτυξη εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, ενισχυτικών και άλλων παρεμβάσεων, καθώς και προγραμμάτων τοπικού/εθνικού/διεθνούς επιπέδου).				
Ο Δήμος, ο Σύλλογος Γονέων ή η τοπική κοινωνία ενισχύει οικονομικά το σχολείο.				

Πρόσθετα στοιχεία

Οι εκπαιδευτικοί καθορίζουν πρόσθετα συμπληρωματικά στοιχεία και διαμορφώνουν ερωτήματα διερεύνησης των ποιοτικών χαρακτηριστικών του δείκτη σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας.

ΠΕΔΙΟ: ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Δείκτης 2: Ανθρώπινο δυναμικό - Στελέχωση του σχολείου

Περιγραφή

Ο δείκτης αυτός αναφέρεται στην επαρκή στελέχωση της σχολικής μονάδας για την κάλυψη των διδακτικών και εξωδιδακτικών απαιτήσεων του σχολικού προγράμματος.

Ειδικότερα, εξετάζει κατά πόσο ο αριθμός, η σύνθεση, η επιστημονική και παιδαγωγική κατάρτιση και η εμπειρία του διδακτικού προσωπικού ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες ανάγκες του σχολείου και τις απαιτήσεις του Προγράμματος Σπουδών. Εξετάζει, επίσης, τον βαθμό στον οποίο το διοικητικό, ειδικό επιστημονικό και βοηθητικό προσωπικό που στελεχώνει το σχολείο είναι επαρκές ως προς τις εξωδιδακτικές απαιτήσεις της σχολικής μονάδας - απαιτήσεις που συνδέονται με τη στήριξη του διδακτικού και διοικητικού έργου του σχολείου, την ικανοποίηση των ατομικών και κοινωνικών αναγκών των μαθητών, θέματα καθαριότητας, συντήρησης, φύλαξης του σχολικού κτιρίου κ.λπ.

Σκοπός

Με τον συγκεκριμένο δείκτη επιχειρείται η διερεύνηση του βαθμού στον οποίο το διδακτικό προσωπικό (αριθμός, σύνθεση, εμπειρία, επιστημονική και παιδαγωγική κατάρτιση), καθώς και το διοικητικό, ειδικό επιστημονικό και βοηθητικό προσωπικό που στελεχώνει το σχολείο επαρκούν για την καλή λειτουργία του σχολείου.

Διαπιστώνονται θετικά στοιχεία, όπως η ύπαρξη του απαραίτητου διδακτικού προσωπικού για την υλοποίηση του Προγράμματος Σπουδών σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και την ανταπόκριση του σχολείου στα ιδιαίτερα ατομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά του μαθητικού πληθυσμού. Εντοπίζονται προβλήματα και ελλείψεις, όπως η μη έγκαιρη κάλυψη κενών θέσεων εκπαιδευτικών, οι συχνές αλλαγές στο διδακτικό προσωπικό, η διδασκαλία ενός μαθήματος από εκπαιδευτικούς άλλης ειδικότητας κ.λπ.

Ειδικό ενδιαφέρον έχει η συγκριτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που αφορούν τον συγκεκριμένο δείκτη σε σχέση με τον Δείκτη 3 - Οργάνωση και Διοίκηση του Σχολείου, και ειδικότερα με κριτήρια που αφορούν την αξιοποίηση της εμπειρίας και των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών, την υποστήριξη του ανθρώπινου δυναμικού κατά την υλοποίηση του έργου τους, καθώς και τον συντονισμό της συνεργασίας όλων των παραγόντων της σχολικής μονάδας.

Εξετάζεται επίσης η πιθανή σύνδεση του δείκτη με την ανάληψη καινοτόμων πρωτοβουλιών στη σχολική μονάδα.

Ενδεικτικά κριτήρια ποιότητας

- Επάρκεια διδακτικού προσωπικού (αριθμός, σύνθεση, επιστημονική και παιδαγωγική κατάρτιση, εμπειρία των εκπαιδευτικών)
- Επάρκεια λοιπού προσωπικού

Μέθοδος εργασίας

Για τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών του δείκτη μπορούν να χρησιμοποιηθούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες μέθοδοι και εργαλεία:

- Αξιοποίηση στοιχείων από το αρχείο του σχολείου (Βιβλίο Πράξεων Διευθυντή, Βιβλίο Πράξεων Διδασκόντων, βιογραφικά εκπαιδευτικών, καταχωρήσεις του σχολείου σε υπάρχουσες βάσεις

δεδομένων κλπ.) που σχετίζονται με το διδακτικό και το λοιπό προσωπικό, καθώς και με τις ιδιαίτερες ανάγκες του μαθητικού πληθυσμού.

- Κωδικοποίηση στοιχείων από την ισχύουσα νομοθεσία και σχετικά διοικητικά έγγραφα που αναφέρονται στον δείκτη.
- Συζήτηση στον Σύλλογο Διδασκόντων για την εκτίμηση των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν και την αποτίμηση των επιμέρους διαστάσεων του δείκτη.

Διαθέσιμα στο σχολείο στοιχεία για τη διερεύνηση του Δείκτη 2

Αξιοποιούνται και συνεκτιμώνται στοιχεία όπως:

- ο αριθμός των εκπαιδευτικών και η σύνθεση του Συλλόγου Διδασκόντων
- το διδακτικό έργο των εκπαιδευτικών (ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα) και η ανάληψη γνωστικών αντικειμένων αντίστοιχων ή όχι με την ειδικότητά τους
- η επιστημονική / παιδαγωγική κατάρτιση (σπουδές, επιμόρφωση) και η επιστημονική δραστηριότητα των εκπαιδευτικών (συγγραφικό έργο, συνέδρια, ημερίδες, επιμορφωτικά προγράμματα, συμμετοχή σε καινοτόμες δράσεις)
- η επαγγελματική εμπειρία των εκπαιδευτικών, ο χρόνος υπηρεσίας στο συγκεκριμένο σχολείο και η εργασιακή τους σχέση (μόνιμοι, αναπληρωτές, ωρομίσθιοι)
- η συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε δραστηριότητες διοικητικού χαρακτήρα, όπως γραμματειακή υποστήριξη, παρακολούθηση απουσιών, παραλαβή και διανομή σχολικών βιβλίων κ.ά., (ώρες απασχόλησης την εβδομάδα)
- η ύπαρξη διοικητικού/ειδικού/επιστημονικού/βοηθητικού προσωπικού κατά κατηγορία απασχόλησης.

Ενδεικτικά ερωτήματα διερεύνησης του Δείκτη 2

	1	2	3	4
Οι κενές θέσεις των εκπαιδευτικών καλύπτονται έγκαιρα με την έναρξη του σχολικού έτους.				
Το σχολείο διαθέτει τους εκπαιδευτικούς που απαιτούνται ανά ειδικότητα για τη διδασκαλία των επιμέρους γνωστικών αντικειμένων.				
Η αναλογία ανάμεσα στο μόνιμο προσωπικό και τους αναπληρωτές/ωρομίσθιους εκπαιδευτικούς δε δημιουργεί κωλύματα στο σχολικό πρόγραμμα.				
Η επιστημονική και παιδαγωγική κατάρτιση των εκπαιδευτικών ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του Προγράμματος Σπουδών.				
Η εμπειρία των εκπαιδευτικών επαρκεί για την υλοποίηση του Προγράμματος Σπουδών και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων εντός και εκτός σχολείου.				

Οι ανάγκες των μαθητών για ειδική ή πρόσθετη διδασκαλία (ενισχυτική διδασκαλία, Τάξη Υποδοχής, Τμήμα Ένταξης) καλύπτονται επαρκώς από το διδακτικό προσωπικό.				
Οι ανάγκες του σχολείου σε ειδικό επιστημονικό προσωπικό (για ζητήματα καθοδήγησης, συμβουλευτικής και υποστήριξης των μαθητών/τριών) καλύπτονται επαρκώς από τη συνεργασία του σχολείου με εξειδικευμένα κέντρα και υπηρεσίες του ΥΠΑΙΘ.				
Το διοικητικό προσωπικό επαρκεί για τη στήριξη του διδακτικού και διοικητικού έργου του σχολείου.				
Το βοηθητικό προσωπικό με αρμοδιότητες σχετικές με την καθαριότητα, συντήρηση και φύλαξη του σχολείου καλύπτει τις ανάγκες της σχολικής μονάδας.				

Πρόσθετα στοιχεία

Οι εκπαιδευτικοί καθορίζουν πρόσθετα συμπληρωματικά στοιχεία και διαμορφώνουν ερωτήματα διερεύνησης των ποιοτικών χαρακτηριστικών του δείκτη σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας.

Δείκτης 3: Οργάνωση και Διοίκηση του σχολείου

Περιγραφή

Ο συγκεκριμένος δείκτης εξετάζει τις πρακτικές που αφορούν την οργάνωση, τον συντονισμό και τη λειτουργία του σχολείου.

Ειδικότερα, αποτιμώνται πρακτικές που καθορίζουν την ποιότητα της σχολικής ζωής και αφορούν στα ζητήματα, οργάνωσης, διοίκησης και αξιοποίησης πόρων και ανθρώπινου δυναμικού, όπως: η καταγραφή του οράματος και των γενικών επιδιώξεων και προσανατολισμών του σχολείου, οι διαδικασίες συλλογικού προγραμματισμού και λήψης αποφάσεων, η ανάπτυξη και υποστήριξη μηχανισμών και διαδικασιών που διευκολύνουν την επικοινωνία, τη συνεργασία, τη συμμετοχή και τη συλλογική δράση των μελών της σχολικής κοινότητας, η ορθολογική διαχείριση των οικονομικών πόρων σύμφωνα με τις ανάγκες του σχολείου, η αξιοποίηση των διαθέσιμων χώρων και του εξοπλισμού, η επαρκής αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού σύμφωνα με τις ιδιαίτερες ικανότητες, δεξιότητες και εμπειρίες με στόχο την αποτελεσματική εφαρμογή του Προγράμματος Σπουδών, η ενίσχυση της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών.

Αποτιμώνται, επίσης, στοιχεία που αφορούν τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη του σχολικού προγράμματος. Δίνεται έμφαση στη διαμόρφωση ενός λειτουργικού ωρολογίου προγράμματος, στον προσδιορισμό των συγκεκριμένων προτεραιοτήτων και στόχων για τη λειτουργία του σχολείου κατά τη διάρκεια του έτους, καθώς και στον σχεδιασμό, την εφαρμογή και τη διαχείριση των ενεργειών για την επίτευξή τους. Αποτιμώνται, επίσης, η ανάπτυξη διαδικασιών για την ενίσχυση του ψηφιακού μετασχηματισμού του σχολείου, καθώς και διαδικασιών που διευκολύνουν την προσβασιμότητα και την ασφάλεια των μαθητών σε όλους του χώρους του σχολείου. Αποτιμάται επίσης η ανάπτυξη πρωτοβουλιών με στόχο την εξεύρεση πρόσθετων μέσων και πόρων για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του σχολείου.

Σκοπός

Με τον δείκτη αυτόν αποτιμώνται οι διαδικασίες που αναπτύσσονται στη σχολική μονάδα για την οργάνωση, τη διοίκηση και τον συντονισμό της σχολικής ζωής. Εξετάζονται οι πρακτικές σχεδιασμού, εφαρμογής και διαχείρισης του σχολικού προγράμματος, καθώς και παράμετροι που προσδιορίζουν την οργανωσιακή μάθηση και κουλτούρα των μελών της σχολικής κοινότητας (διαμόρφωση κοινού οράματος για το σχολείο, κοινό πλαίσιο αρχών και αξιών, συλλογικό πλαίσιο εργασίας και λήψης αποφάσεων, αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού, κ.λπ.) και διαμορφώνουν τη συμπεριφορά τους απέναντι στις λειτουργίες του σχολείου.

Διαπιστώνονται θετικά στοιχεία, όπως ο αποτελεσματικός σχεδιασμός και η εφαρμογή του σχολικού προγράμματος, η καλλιέργεια κουλτούρας συνεργασίας, συμμετοχικότητας και συλλογικότητας κ.ά. Εντοπίζονται προβλήματα και αδυναμίες (οργάνωσης και συντονισμού των δράσεων, επικοινωνίας και συνεργασίας, κ.λπ.).

Ειδικό ενδιαφέρον έχει η συγκριτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που αφορούν τον συγκεκριμένο δείκτη σε σχέση με άλλους δείκτες και κριτήρια όπως: Σχολικός χώρος, υλικοτεχνική υποδομή και οικονομικοί πόροι, Στελέχωση και ανθρώπινο δυναμικό, Σχέσεις του σχολείου με γονείς και συνεργασίες με εκπαιδευτικούς - κοινωνικούς φορείς, Εκπαιδευτικά προγράμματα και καινοτομίες, Ανάπτυξη και εφαρμογή σχεδίων δράσης για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου, Επίτευξη των στόχων του σχολείου κ.α.

Εξετάζεται επίσης η πιθανή σύνδεση του δείκτη με την ανάπτυξη σχεδίων δράσης στη σχολική μονάδα.

Ενδεικτικά κριτήρια ποιότητας

- Διατύπωση των βασικών επιδιώξεων του σχολείου (όραμα, αξίες και στόχοι του σχολείου)
- Διαμόρφωση συμμετοχικού, συλλογικού και συνεργατικού πλαισίου εργασίας όλων των παραγόντων της σχολικής μονάδας
- Διαμόρφωση και εφαρμογή ενός λειτουργικού σχολικού προγράμματος
- Αξιοποίηση των διαθέσιμων χώρων, μέσων και πόρων
- Αξιοποίηση της εμπειρίας και των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών και ενίσχυση της επαγγελματικής τους ανάπτυξης

Μέθοδος εργασίας

Για τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών του δείκτη μπορούν να χρησιμοποιηθούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες μέθοδοι και εργαλεία:

- Αξιοποίηση σχετικών στοιχείων από το αρχείο του σχολείου (Βιβλίο Πράξεων του Διευθυντή, Βιβλίο Πράξεων Συλλόγου Διδασκόντων, καταχωρήσεις του σχολείου σε υπάρχουσες βάσεις δεδομένων κ.ά.).
- Διερεύνηση των επιμέρους χαρακτηριστικών του δείκτη (υποστήριξη συνεργατικού-συμμετοχικού πλαισίου εργασίας, ανάπτυξη αποτελεσματικού δικτύου επικοινωνίας - πληροφορίας, συντονισμός ανάπτυξης του σχολικού προγράμματος κ.λπ.) από την οπτική α) του Διευθυντή, β) του διδακτικού προσωπικού, γ) ομάδων μαθητών ή/και δ) ομάδων γονέων, με ατομικές/ομαδικές συνεντεύξεις ή ερωτηματολόγια.
- Παρατήρηση των μαθητών, των εκπαιδευτικών και του βοηθητικού προσωπικού, ως προς τη χρήση των διαθέσιμων χώρων και του εξοπλισμού.
- Ερωτηματολόγιο ή συνέντευξη των συντελεστών της σχολικής μονάδας (εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων) για την καταγραφή των απόψεών τους σχετικά με τα επιμέρους χαρακτηριστικά του δείκτη (ορθολογική κατανομή οικονομικών πόρων, αξιοποίηση των χώρων, του εξοπλισμού και των ΤΠΕ, ασφάλεια των μαθητών κ.λπ.).

Διαθέσιμα στο σχολείο στοιχεία για τη διερεύνηση του Δείκτη 3

Από το αρχείο του σχολείου αξιοποιούνται και συνεκτιμώνται στοιχεία όπως:

- ετήσιος προγραμματισμός δράσεων (υπάρχει, και εάν ναι, τι περιλαμβάνει;)
- αριθμός ημερών κανονικής πραγματοποιηθείσας λειτουργίας του σχολείου (σε μηνιαία & ετήσια βάση)
- αριθμός απολεσθεισών διδακτικών ωρών και καταγραφή βασικών λόγων απώλειας διδακτικών ωρών (βασικοί λόγοι, κατανομή απολεσθεισών ωρών ανά λόγο)
- συνεδριάσεις Σχολικού Συμβουλίου και Συλλόγου Διδασκόντων με στόχο τον προγραμματισμό και τον συντονισμό εφαρμογής του Σχολικού Προγράμματος (αριθμός, διάρκεια, πλήθος συμμετεχόντων, βασικές αποφάσεις)
- βαθμός υλοποίησης των βασικών αποφάσεων του Συλλόγου Διδασκόντων
- συνεδριάσεις ομάδων διδασκόντων (αριθμός, θέμα, χρονική διάρκεια, χρονική διασπορά στο σχολικό έτος, αριθμός συμμετεχόντων, βασικές αποφάσεις)
- συνεργασία της σχολικής μονάδας με τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης (βαθμός και ταχύτητα διεκπεραίωσης υποθέσεων και εγγράφων της σχολικής μονάδας)

- συχνότητα χρήσης: βοηθητικών σχολικών χώρων (διδασκτικές ώρες κατ' έτος), σχολικής βιβλιοθήκης (αριθμός βιβλίων που διακινήθηκαν σε μαθητές κατ' έτος), πολυμέσων, αθλητικών εγκαταστάσεων
- αξιοποίηση των σχολικών υποδομών από την τοπική κοινότητα (είδος υποδομών, είδος χρήσης, χρήστες, συχνότητα χρήσης)
- χρήση εξωσχολικών χώρων για δραστηριότητες του σχολείου, όπως αθλητικές εγκαταστάσεις, πολιτιστικοί χώροι κ.ά. (είδη χώρων, είδη δραστηριοτήτων, συχνότητα χρήσης, κόστος χρήσης, συμφωνίες με εξωσχολικούς φορείς)
- κατανομή διδακτικού και διοικητικού έργου στα μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού (ανάλογα με τις ανάγκες του σχολείου αλλά και την εμπειρία και τις ιδιαίτερες δεξιότητες του εκπαιδευτικού προσωπικού - περιγραφή κατανομής με σχετική τεκμηρίωση)
- συμμετοχές εκπαιδευτικών σε ενδοσχολικές ή διαδικτυακές επιμορφώσεις με άλλα σχολεία (ως επιμορφούμενοι ή ως επιμορφωτές) (θεματολογία, διάρκεια, πλήθος συμμετεχόντων, φορέας παροχής επιμορφωτικού προγράμματος, τρόπος οργάνωσης)

Ενδεικτικά ερωτήματα διερεύνησης του Δείκτη 3

	1	2	3	4
Η Διεύθυνση με τη συνεργασία των μελών της σχολικής κοινότητας έχει διατυπώσει τις κεντρικές επιδιώξεις του σχολείου σχετικά με το τι οφείλει να επιτύχει κατά τα επόμενα χρόνια (όραμα, αξίες και στόχοι του σχολείου).				
Οι εκπαιδευτικοί έχουν συμφωνήσει πάνω σ' ένα γενικό πλαίσιο αρχών και εφαρμόζουν τον εσωτερικό κανονισμό του σχολείου για την αντιμετώπιση των διαφόρων προβλημάτων.				
Στην αρχή της σχολικής χρονιάς, ο Σύλλογος Διδασκόντων θέτει συγκεκριμένους στόχους και προτεραιότητες, σχεδιάζει και προγραμματίζει συλλογικά τις δράσεις για την υλοποίησή τους.				
Ο εσωτερικός κανονισμός του σχολείου είναι προϊόν διαβούλευσης όλων των μελών της σχολικής κοινότητας, επικαιροποιείται περιοδικά και συμβάλλει ουσιαστικά στην άρτια λειτουργία του σχολικού προγράμματος και της σχολικής ζωής.				
Το σχολείο είναι οργανωμένο και λειτουργεί με βάση ένα συνεργατικό, συμμετοχικό, συλλογικό και δημοκρατικό πλαίσιο εργασίας όλων των μελών της σχολικής κοινότητας.				
Οι αποφάσεις στα συλλογικά όργανα (Σχολικό Συμβούλιο, Σύλλογος Διδασκόντων) που ρυθμίζουν τη σχολική ζωή είναι αποτέλεσμα συλλογικών και δημοκρατικών διαδικασιών και το σχολείο διασφαλίζει την τήρηση των αποφάσεων.				

Διαμορφώνονται οι κατάλληλες συνθήκες για την αποτελεσματική επικοινωνία των μελών της σχολικής κοινότητας μεταξύ τους και με το εξωτερικό περιβάλλον.				
Η Διεύθυνση διασφαλίζει θετικό κλίμα και υποστηρίζει τη λειτουργία του σχολείου ως χώρο μάθησης και παροχής ίσων ευκαιριών εκπαίδευσης για όλους τους μαθητές.				
Η Διεύθυνση υποστηρίζει και συντονίζει την άρτια και καλή ανάπτυξη του σχολικού προγράμματος και διαχειρίζεται αποτελεσματικά τις πιθανές διαφορές/διαφωνίες μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας.				
Η διαμόρφωση του ωρολογίου προγράμματος διέπεται από παιδαγωγικές - διδακτικές αρχές και παράλληλα λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες μαθητών και εκπαιδευτικών.				
Ο Σύλλογος Διδασκόντων συνεργάζεται με τους μαθητές και με τον Σύλλογο Γονέων/Κηδεμόνων για τη διαμόρφωση και αποτελεσματική εφαρμογή του σχολικού προγράμματος.				
Η Διεύθυνση εξασφαλίζει την έγκαιρη και έγκυρη ενημέρωση του προσωπικού σχετικά με τα θέματα που το αφορούν και οι διοικητικές/εξωδιδακτικές εργασίες οργανώνονται αποτελεσματικά σύμφωνα με τις προτεραιότητες της σχολικής μονάδας.				
Η διαχείριση των οικονομικών πόρων γίνεται με ορθολογικό τρόπο και τα Όργανα του σχολείου (Σχολικό Συμβούλιο, Διεύθυνση, Σύλλογος Διδασκόντων) συνεργάζονται αποτελεσματικά με τη Σχολική Επιτροπή στην κατανομή και στη διαχείριση των πόρων.				
Η Διεύθυνση του σχολείου φροντίζει για τη συντήρηση του κτηρίου και το σχολείο λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλεια και την προστασία των μαθητών σε όλους τους χώρους.				
Η Διεύθυνση του σχολείου ενθαρρύνει την αξιοποίηση των υποδομών και του εξοπλισμού του σχολείου από εκπαιδευτικούς και μαθητές οι οποίοι έχουν εύκολη πρόσβαση στα διαθέσιμα μέσα (διάφορους χώρους και εξοπλισμό).				
Παρέχεται η δυνατότητα στους γονείς και τους φορείς της τοπικής κοινωνίας να αξιοποιούν τις υποδομές και τα μέσα του σχολείου για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων εκτός σχολικού προγράμματος.				
Το σχολείο εφαρμόζει ολοκληρωμένη πολιτική για το ψηφιακό μετασχηματισμό και την ένταξη των ψηφιακών μέσων στη λειτουργία του σχολείου (υποστήριξη διδασκαλίας και μάθησης, επικοινωνία εντός και				

εκτός σχολείου, ανάπτυξη δικτύων).				
Το διδακτικό προσωπικό του σχολείου αξιοποιείται ανάλογα με τις δεξιότητες και τις εμπειρίες του κάθε μέλους για τις ανάγκες του σχολείου.				
Η Διεύθυνση ενθαρρύνει την ανάπτυξη «κοινοτήτων μάθησης» στο σχολείο και υποστηρίζει τις συνεργασίες μεταξύ των εκπαιδευτικών ανά ειδικότητα ή/και τάξη αλλά και ανάμεσα σε ειδικότητες και τάξεις.				
Οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται τακτικά μεταξύ τους για διάφορα παιδαγωγικά/ διδακτικά θέματα (διαμοιρασμός ιδεών και εκπαιδευτικού υλικού, τρόποι αξιολόγησης μαθητών, διαθεματική προσέγγιση μιας διδακτικής ενότητας κ.λπ.).				
Στο σχολείο πραγματοποιούνται ενδοσχολικές επιμορφώσεις για τις ανάγκες των εκπαιδευτικών, από ειδικούς επιστήμονες με πρωτοβουλία της Διεύθυνσης και του Συλλόγου Διδασκόντων.				
Το σχολείο δημιουργεί συνθήκες επιτυχίας των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνουν οι εκπαιδευτικοί για την επαγγελματική τους ανάπτυξη (π.χ. ενδοσχολικές επιμορφώσεις, υποστήριξη της δυνατότητας για από κοινού σχεδιασμό της διδασκαλίας, ετεροπαρατήρηση διδασκαλίας, κ.λπ.).				
Το σχολείο υποστηρίζει αποτελεσματικά την ανάπτυξη και βιωσιμότητα διαδικασιών οργανωσιακής μάθησης με τη δημιουργία αποθετηρίου εκπαιδευτικού υλικού και καλών πρακτικών το οποίο αξιοποιείται από τα μέλη της σχολικής κοινότητας.				
Το σχολείο υποστηρίζει διαδικασίες καθοδήγησης (mentoring) με σκοπό την ομαλή προσαρμογή και ένταξη) των νέων μελών του εκπαιδευτικού προσωπικού.				

Πρόσθετα στοιχεία

Οι εκπαιδευτικοί καθορίζουν πρόσθετα συμπληρωματικά στοιχεία και διαμορφώνουν ερωτήματα διερεύνησης των ποιοτικών χαρακτηριστικών του δείκτη σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας.

Δείκτης 4: Διδασκαλία & μάθηση: Διδακτικές & Παιδαγωγικές πρακτικές στο σχολείο

Περιγραφή

Ο δείκτης αυτός αναφέρεται στις διδακτικές και παιδαγωγικές πρακτικές που αναπτύσσονται στη σχολική τάξη.

Η ποιότητα της διδασκαλίας επηρεάζεται από παραμέτρους, όπως η ιδιαιτερότητα του γνωστικού αντικείμενου, η δυναμική του μαθητικού πληθυσμού της τάξης, τα σχολικά εγχειρίδια και η ποιότητα του Προγράμματος Σπουδών. Βασικές διαστάσεις ποιότητας για την αποτίμηση των διδακτικών πρακτικών θεωρούνται, μεταξύ άλλων, ο σχεδιασμός της διδασκαλίας, η υιοθέτηση διδακτικών μεθόδων και στρατηγικών οργάνωσης της τάξης ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των μαθητών και το αντικείμενο της διδασκαλίας, η αποτελεσματική διαχείριση της τάξης με την αξιοποίηση του διαθέσιμου χρόνου και των μέσων διδασκαλίας, η ανάθεση εργασιών ως διαδικασία που συμπληρώνει και προάγει τη διδασκαλία και τη μάθηση. Επιπλέον, ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην εμπλοκή των μαθητών στη διαδικασία της μάθησης, καθώς και στη συμμετοχή τους σε μορφές ενεργητικής και συνεργατικής μάθησης, στοιχεία που αποτυπώνουν την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας.

Ο δείκτης αφορά επίσης σε παραμέτρους που προσδιορίζουν την ποιότητα της παιδαγωγικής σχέσης δασκάλου-μαθητή, όπως είναι η ανταπόκριση του εκπαιδευτικού στις εξατομικευμένες ανάγκες του κάθε μαθητή, οι σταθερά υψηλές προσδοκίες του για όλους τους μαθητές και η παρακίνησή τους για την εκπλήρωση των προσδοκιών αυτών, η ενθάρρυνση των πρωτοβουλιών, ο σαφής προσδιορισμός των αρχών με βάση τις οποίες διαμορφώνεται η μαθησιακή διαδικασία και η διασφάλιση γενικά κατάλληλου παιδαγωγικού κλίματος.

Περαιτέρω επικεντρώνει το ενδιαφέρον στην ποιότητα της αξιολογικής διαδικασίας που αναπτύσσεται στη σχολική τάξη: η διαμορφωτική λειτουργία της αξιολόγησης για την ανατροφοδότηση της διδασκαλίας, η υιοθέτηση ποικίλων αξιολογικών μεθόδων ανάλογα με τους στόχους και το περιεχόμενο της διδασκαλίας, η συστηματική καταγραφή της επίδοσης των μαθητών και η τακτική ενημέρωσή τους για την ποιότητα της εργασίας τους, αποτελούν, μεταξύ άλλων, σημαντικά στοιχεία για την αποτίμηση του δείκτη.

Σκοπός

Με τον συγκεκριμένο δείκτη επιχειρείται η αποτίμηση των διδακτικών και παιδαγωγικών πρακτικών του σχολείου και των πρακτικών αξιολόγησης των μαθητών που αναπτύσσονται στη σχολική τάξη. Αποτιμώνται παράμετροι που προσδιορίζουν την ποιότητα της διδασκαλίας (σχεδιασμός, μέθοδος, χρήση μέσων, διαχείριση του διδακτικού χρόνου, διαφοροποίηση της διδασκαλίας, χρήση ψηφιακών μέσων διδασκαλίας, εμπλοκή του μαθητή στη διαδικασία της μάθησης κ.λπ.), διαπιστώνονται καλές πρακτικές και εντοπίζονται προβλήματα και αδυναμίες. Με τη μελέτη παραμέτρων που προσδιορίζουν την παιδαγωγική σχέση/επικοινωνία δασκάλου- μαθητή, καθώς και την ποιότητα της λειτουργίας της αξιολόγησης (σαφές πλαίσιο εργασίας, παιδαγωγικό κλίμα, δράσεις ενίσχυσης και υποστήριξης των μαθητών, αξιοποίηση των αποτελεσμάτων αξιολόγησης για ανατροφοδότηση και βελτίωση της διδασκαλίας κ.λπ.) εντοπίζονται προβλήματα και αδυναμίες και αναγνωρίζονται ικανοποιητικά αποτελέσματα (ως απόρροια καλών πρακτικών και ομαλής λειτουργίας της σχολικής τάξης).

Ειδικό ενδιαφέρον έχει η συγκριτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που αφορούν τον συγκεκριμένο δείκτη σε σχέση με άλλους δείκτες και κριτήρια όπως: Οργάνωση και διοίκηση του σχολείου, Χώροι, υποδομές και αξιοποίηση μέσων και πόρων, Αξιοποίηση, υποστήριξη και ανάπτυξη του ανθρώπινου

δυναμικού, Κλίμα και σχέσεις στο σχολείο, Προγράμματα και δράσεις βελτίωσης, Αποτελέσματα και Λογοδοσία του σχολείου.

Εξετάζεται επίσης η πιθανή σύνδεση του δείκτη με την ανάπτυξη σχεδίων δράσης στη σχολική μονάδα.

Ενδεικτικά κριτήρια ποιότητας

- Σχεδιασμός /δόμηση της διδασκαλίας και αξιοποίηση του διδακτικού χρόνου
- Καταλληλότητα και ποικιλία διδακτικών προσεγγίσεων
- Χρήση διαθέσιμου εξοπλισμού και μέσων από εκπαιδευτικούς και μαθητές
- Ενίσχυση της παιδαγωγικής σχέσης δασκάλου-μαθητή και ενεργός συμμετοχή του μαθητή στη διαδικασία της μάθησης
- Χρήση ποικίλων μεθόδων αξιολόγησης
- Συστηματική παρακολούθηση της προόδου και ανατροφοδότηση των μαθητών για την ποιότητα της εργασίας τους
- Αξιοποίηση δεδομένων της αξιολόγησης για ανατροφοδότηση της διδασκαλίας

Μέθοδος εργασίας

Για τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών του δείκτη μπορούν να χρησιμοποιηθούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες μέθοδοι και εργαλεία:

- Αξιοποίηση σχετικών στοιχείων, που αφορούν στα επιμέρους κριτήρια του δείκτη, από το αρχείο του σχολείου (Βιβλίο Πράξεων του Διευθυντή, Βιβλίο Πράξεων Συλλόγου Διδασκόντων, Αποθετήριο του σχολείου, καταχωρήσεις του σχολείου σε υπάρχουσες βάσεις δεδομένων κ.ά.).
- Τήρηση ατομικού ημερολογίου από τον εκπαιδευτικό για την καταγραφή στοιχείων της διδακτικής διαδικασίας που συνδέονται με επιμέρους διαστάσεις ποιότητας του δείκτη: για παράδειγμα, καταγραφή των περιπτώσεων κατά τις οποίες έχει αξιοποιήσει δεδομένα αξιολόγησης των μαθητών για βελτίωση της διδασκαλίας ή για εξατομικευμένη παρέμβαση και υποστήριξη κ.λπ.
- Παρατήρηση επιλεγμένων διαστάσεων της διδασκαλίας από συνάδελφο ίδιας ή διαφορετικής ειδικότητας.
- Επανάληψη της διαδικασίας στην τάξη του συναδέλφου με αντιστροφή των ρόλων διδάσκοντα - παρατηρητή. Συζήτηση των δεδομένων που θα προκύψουν.
- Παρατήρηση της διδασκαλίας ως προς μια συγκεκριμένη διάσταση του δείκτη και για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, τήρηση ατομικού ημερολογίου και μελέτη των στοιχείων που θα προκύψουν.
- Συγκέντρωση των απόψεων των μαθητών με ερωτηματολόγιο σχετικά με ορισμένες πτυχές της διδασκαλίας στην τάξη
- Καταγραφή των απόψεων των μαθητών ή και των γονέων με ερωτηματολόγιο σχετικά με την ποιότητα των παιδαγωγικών πρακτικών και των πρακτικών αξιολόγησης (βλ. ενδεικτικά ερωτήματα διερεύνησης του δείκτη).

Διαθέσιμα στο σχολείο στοιχεία για τη διερεύνηση του Δείκτη 4

Από το αρχείο του σχολείου (Βιβλίο Πράξεων Διευθυντή, Βιβλίο Πράξεων Διδασκόντων, Αποθετήριο του σχολείου, κ.λπ.) αξιοποιούνται και συνεκτιμώνται στοιχεία όπως:

- σχέδια ή σενάρια διδασκαλίας (αριθμός, μάθημα, τάξη)
- πρόσθετο διδακτικό υλικό που έχει χρησιμοποιηθεί (είδος, μαθήματα, τάξεις)

- χρήση ψηφιακών τεχνολογιών στα μαθήματα (αριθμός διδακτικών ωρών ανά μάθημα και τάξη, τρόποι ένταξης)
- καινοτόμες διδακτικές εφαρμογές που εμπλέκουν ενεργητικά τους μαθητές στη μαθησιακή διαδικασία (αριθμός διδακτικών ωρών ανά μάθημα και τάξη, περιγραφή προσεγγίσεων)
- εκπαιδευτικές επισκέψεις (αριθμός, τόπος, σύνδεση με στόχους μαθήματος, δραστηριότητες στο πεδίο)
- αρχεία τήρησης στοιχείων για τους μαθητές ανά μάθημα και τάξη (είδη αρχείων, είδος πληροφοριών που συλλέγονται, διαδικασίες, χρήση των αρχείων)
- αξιολόγηση μαθητών ανά μάθημα και τάξη (μορφές αξιολόγησης, συχνότητα)
- δράσεις εξατομικευμένης ή διαφοροποιημένης υποστήριξης σε μαθητές (μορφές δράσεων, συχνότητα, πλήθος συμμετεχόντων μαθητών)
- κανονισμοί λειτουργίας σχολικής τάξης (περιεχόμενο, τρόποι εφαρμογής)
- Τρόποι διάχυσης της ενημέρωσης προς γονείς και μαθητές, όπως ενημερωτικό δελτίο, πίνακες ανακοινώσεων, σχολική ιστοσελίδα, τηλεφωνικές επαφές (μορφές, περιεχόμενο, συχνότητα).

Ενδεικτικά ερωτήματα διερεύνησης του Δείκτη 4

	1	2	3	4
Ο εκπαιδευτικός σχεδιάζει τη διδασκαλία τόσο σε ετήσια βάση όσο και σε επίπεδο ενότητας. Προβαίνει σε συνολική θεώρηση της ύλης και προγραμματίζει τη διδασκαλία των επιμέρους ενοτήτων σε σχέση με τους στόχους του μαθήματος, το χρονικό πλαίσιο και το συγκεκριμένο μαθητικό δυναμικό της τάξης του.				
Ο εκπαιδευτικός προετοιμάζει συστηματικά τη διδασκαλία του σε επίπεδο διδακτικής ώρας, καθορίζοντας σαφείς διδακτικούς/ μαθησιακούς στόχους και τους τρόπους επίτευξής τους (π.χ. στρατηγικές διδασκαλίας και οργάνωσης της τάξης, μέσα διδασκαλίας, διδακτικό χρόνο, μεθόδους αξιολόγησης των μαθητών).				
Ο εκπαιδευτικός οργανώνει το συνολικό διδακτικό χρόνο (σε ετήσια βάση) και αξιοποιεί αποτελεσματικά τη διδακτική ώρα για την υλοποίηση των στόχων και του περιεχομένου του Προγράμματος Σπουδών σύμφωνα με τις ανάγκες των μαθητών.				
Χρησιμοποιείται ποικιλία διδακτικών μεθόδων ανάλογα με το αντικείμενο διδασκαλίας, τις γνώσεις, το επίπεδο κατανόησης και τις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών.				
Εφαρμόζονται ποικίλα οργανωτικά σχήματα στην τάξη (διδασκαλία στο σύνολο της τάξης ως ομάδες, εξατομικευμένη διδασκαλία, διδασκαλία με ομάδες εργασίας) ανάλογα με τους στόχους του μαθήματος και τις ανάγκες του κάθε μαθητή.				

Ο έλεγχος, η παρουσίαση και η συζήτηση των εργασιών αξιοποιούνται συστηματικά για την ανατροφοδότηση της εκπαιδευτικής πράξης αλλά και για την εκτίμηση της επίδοσης των μαθητών.				
Ο εκπαιδευτικός αναζητά, οργανώνει και χρησιμοποιεί τα κατάλληλα μέσα διδασκαλίας σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Προγράμματος Σπουδών και τις ανάγκες των μαθητών.				
Οι μαθητές χρησιμοποιούν με δημιουργικό τρόπο τον εξοπλισμό και τα διαθέσιμα μέσα κατά τη διάρκεια του μαθήματος.				
Η εργασία που ανατίθεται στους μαθητές υποστηρίζει και επεκτείνει τους στόχους και το περιεχόμενο διδασκαλίας και είναι ανάλογου βαθμού δυσκολίας με τις δυνατότητες των μαθητών.				
Οι μαθητές συμμετέχουν σε συλλογικές εργασίες και συνεργάζονται αποτελεσματικά σε ομάδες διαφορετικής σύνθεσης και μεγέθους.				
Ο εκπαιδευτικός ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή των μαθητών στη διαδικασία της μάθησης, με διατύπωση προβληματισμών και ανάπτυξη προσωπικών απόψεων				
Ο εκπαιδευτικός και οι μαθητές συνδιαμορφώνουν το πλαίσιο και τον κανονισμό λειτουργίας της τάξης σε ένα κλίμα συμμετοχικότητας, συνεργασίας και συλλογικότητας.				
Ο εκπαιδευτικός διαμορφώνει στην τάξη κλίμα υποστήριξης, αμοιβαιότητας και αλληλοκατανόησης, δείχνει σεβασμό στην προσωπικότητα του μαθητή, αντιμετωπίζει κατάλληλα ζητήματα πειθαρχίας, ενθαρρύνει και επιβραβεύει τη συνεισφορά των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία.				
Ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί ποικιλία ή συνδυασμό μεθόδων/τεχνικών αξιολόγησης ανάλογα με τους στόχους και το περιεχόμενο του μαθήματος.				
Χρησιμοποιούνται τρόποι συστηματικής καταγραφής των αποτελεσμάτων αξιολόγησης των μαθητών με στόχο την αποτελεσματικότερη αξιοποίησή τους για τη βελτίωση της ποιότητας των διαδικασιών διδασκαλίας και μάθησης.				
Τηρούνται αρχεία με στοιχεία που αφορούν την ποιότητα της εργασίας, την πρόοδο, τα επιτεύγματα ή τα προβλήματα στην επίδοση των μαθητών (όχι μόνο αριθμητικά, αλλά και περιγραφικά).				

Οι μαθητές ενημερώνονται τακτικά για την ποιότητα της εργασίας τους, τις επιδόσεις τους και την πρόοδό τους, συζητούν με τους εκπαιδευτικούς σχετικά με την πρόοδό τους και οι απόψεις τους λαμβάνονται υπόψη.				
Οι πληροφορίες που προκύπτουν από τις ενδιάμεσες αξιολογήσεις αξιοποιούνται για την ανατροφοδότηση της διδασκαλίας και τη βελτίωση των μαθητών.				
Παρακολουθείται η ατομική πρόοδος του μαθητή (ή ομάδων μαθητών) και αναπτύσσονται δράσεις εξατομικευμένης ή διαφοροποιημένης υποστήριξης σε μαθητές.				

Ερωτηματολόγιο μαθητών				
<p>Για την ανίχνευση της ποιότητας αυτού του δείκτη απαραίτητη κρίνεται και η γνώμη των μαθητών που αποτυπώνει πώς οι ίδιοι αντιλαμβάνονται την προσπάθεια του διδάσκοντος, κατά πόσο πείθονται για τη σκοπιμότητα και την αποτελεσματικότητα της και συμμετέχουν με συγκατάβαση και ενδιαφέρον στη μαθησιακή διαδικασία.</p> <p>Οι σχετικές ερωτήσεις έχουν ως θέμα τους το περιεχόμενο της διδασκαλίας, τη διδακτική μέθοδο, το παιδαγωγικό κλίμα και τις πιθανές δυσκολίες των ίδιων των μαθητών και ΟΧΙ το πρόσωπο του διδάσκοντος.</p>				
Πόσο ευχαριστημένοι είστε από:	1	2	3	4
το μάθημα που παρακολουθήσατε;				
την επεξήγηση των δύσκολων σημείων του μαθήματος;				
την ενθάρρυνση που σας παρείχε ο εκπαιδευτικός κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας;				
τις ευκαιρίες να συμμετάσχετε στο μάθημα;				
την ατμόσφαιρα που υπήρχε κατά τη διάρκεια του μαθήματος;				
τον φόρτο εργασίας που σας ανατέθηκε για το επόμενο μάθημα;				
Τι κατά τη γνώμη σας ήταν το πιο ανιαρό στη διάρκεια του μαθήματος;				
Τι κατά τη γνώμη σας ήταν το πιο ευχάριστο στη διάρκεια του μαθήματος;				

Σημ.: Το ερωτηματολόγιο προτείνεται να δοθεί από άλλο συνάδελφο στο τέλος μιας διδακτικής ώρας στους μαθητές. Με 2-3 τέτοια ερωτηματολόγια σε διαφορετικά τμήματα ανά διδάσκοντα (εάν αυτό είναι εφικτό) μπορεί να σχηματιστεί μια σχετικά ακριβής εικόνα της γνώμης των μαθητών. Για λόγους

δεοντολογίας, τα ερωτηματολόγια των μαθητών είναι ανώνυμα και τα επεξεργάζεται ο ίδιος ο διδάσκων, ενώ επίσης ο ίδιος κρίνει τον τρόπο που επιθυμεί αυτά να αξιοποιηθούν (αυτογνωσία, διαβούλευση με άλλους συναδέλφους, συγκέντρωση όλων των αποτελεσμάτων ανά ειδικότητα και συγκεντρωτική παρουσίασή τους, κτλ.). Σε καμία περίπτωση, τα αποτελέσματα αυτά δεν θα πρέπει να νοηθούν ως ατομική αξιολόγηση του εκπαιδευτικού, αφού μπορούν, και μόνο εφόσον αυτό κριθεί σκόπιμο, να δημοσιοποιηθούν συγκεντρωτικά (και άρα ανώνυμα) για το σύνολο ή επιμέρους ομάδες των εκπαιδευτικών.

Πρόσθετα στοιχεία

Οι εκπαιδευτικοί καθορίζουν πρόσθετα συμπληρωματικά στοιχεία και διαμορφώνουν ερωτήματα διερεύνησης των ποιοτικών χαρακτηριστικών του δείκτη σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας.

ΠΕΔΙΟ: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Δείκτης 5: Κλίμα & σχέσεις στο σχολείο

Περιγραφή

Ο συγκεκριμένος δείκτης αναφέρεται στις τυπικές και άτυπες σχέσεις που αναπτύσσονται στο σχολείο μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών και των μαθητών μεταξύ τους, καθώς και στην ποιότητα των σχέσεων και των συνεργασιών του σχολείου με τους γονείς και με εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς φορείς. Εστιάζει την προσοχή στην οικοδόμηση συνεργατικών σχέσεων, σε ζητήματα επικοινωνίας, εκτίμησης και εμπιστοσύνης μεταξύ των εκπαιδευτικών και των μαθητών. Συμπεριλαμβάνει στοιχεία σχετικά με την υποστήριξη από το σχολείο κοινωνικών και ρυθμιστικών πρακτικών που ευνοούν τη βελτίωση του κλίματος και την ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών, καθώς και των μαθητών μεταξύ τους στο πλαίσιο της σχολικής ζωής. Εστιάζει, επίσης, σε ζητήματα που αφορούν στη διαμόρφωση μηχανισμών τακτικής και αμφίδρομης επικοινωνίας με τους γονείς και στην ποιότητα της ενημέρωσης των γονέων σχετικά με την πρόοδο των παιδιών τους. Συμπεριλαμβάνει, επίσης, στοιχεία που αφορούν τις μορφές επικοινωνίας, τις διαδικασίες αλληλεπίδρασης και την ανάληψη πρωτοβουλιών οι οποίες ενισχύουν τις σχέσεις και εμπλουτίζουν το περιεχόμενο της συνεργασίας του σχολείου με άλλα σχολεία, καθώς και με εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς φορείς της τοπικής και της ευρύτερης κοινωνίας.

Σκοπός

Με τον δείκτη αυτό επιχειρείται η διερεύνηση των σχέσεων μεταξύ των εκπαιδευτικών και των μαθητών και μεταξύ των μαθητών. Εξετάζονται οι μορφές επικοινωνίας και συνεργασίας, η ανάπτυξη πρωτοβουλιών και δράσεων, η διαχείριση προβλημάτων στο πλαίσιο των ρυθμιστικών αρχών που διέπουν τη σχολική ζωή και η συμμετοχή των μαθητών στη διαμόρφωσή τους. Διαπιστώνονται θετικά στοιχεία, όπως η ενθάρρυνση της συμμετοχής, η παροχή ευκαιριών για δημιουργική συνεργασία και συλλογική δράση των μαθητών. Εντοπίζονται προβλήματα και αδυναμίες (π.χ. σχολική, βία, έλλειμμα επικοινωνίας).

Αποτιμώνται, επίσης, οι τυπικές και άτυπες σχέσεις μεταξύ των γονέων και του σχολείου και το επίπεδο συνεργασιών του με εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς φορείς. Εξετάζεται τόσο η ύπαρξη μηχανισμών τακτικής, αμφίδρομης και αποδοτικής επικοινωνίας του σχολείου με τους γονείς, όσο και ο βαθμός επικοινωνιακών και δημιουργικών συνεργασιών με άλλα σχολεία, καθώς και με εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς φορείς. Διαπιστώνονται θετικά στοιχεία, όπως η υπεύθυνη πληροφόρηση, η κατανόηση και η εμπιστοσύνη, καθώς και οι καλές πρακτικές συνεργασίας με γονείς, φορείς και άλλα σχολεία. Παράλληλα εντοπίζονται προβλήματα και αδυναμίες (έλλειμμα επικοινωνίας και εμπιστοσύνης, περιορισμένη συνεργασία).

Ειδικό ενδιαφέρον έχει η συγκριτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που αφορούν τον συγκεκριμένο δείκτη σε σχέση με άλλους δείκτες και κριτήρια όπως: Οργάνωση και διοίκηση του σχολείου, Αξιοποίηση, υποστήριξη και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, Προγράμματα και δράσεις βελτίωσης, Αποτελέσματα και Λογοδοσία του σχολείου, κ.ά.

Εξετάζεται επίσης η πιθανή σύνδεση του δείκτη με την ανάπτυξη σχεδίων δράσης στη σχολική μονάδα.

Ενδεικτικά κριτήρια ποιότητας:

- Ανάπτυξη πρωτοβουλιών για δημιουργική συνεργασία εκπαιδευτικών – μαθητών
- Αποτελεσματική διαχείριση προβλημάτων συμπεριφοράς των μαθητών

- Χρήση διαθέσιμου εξοπλισμού και μέσων από εκπαιδευτικούς και μαθητές
- Συμμετοχή των μαθητών στη διαμόρφωση των ρυθμιστικών πρακτικών που διέπουν τη σχολική ζωή
- Διαμόρφωση μηχανισμών τακτικής και αμφίδρομης επικοινωνίας με τους γονείς
- Ποιότητα ενημέρωσης των γονέων σχετικά με την πρόοδο των παιδιών τους
- Οικοδόμηση σχέσεων συνεργασίας με άλλα σχολεία, εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς φορείς

Μέθοδος εργασίας

Για τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών του δείκτη μπορούν να χρησιμοποιηθούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες μέθοδοι και εργαλεία:

- Αξιοποίηση σχετικών στοιχείων, που αφορούν στα επιμέρους κριτήρια του δείκτη, από το αρχείο του σχολείου (Βιβλίο Πράξεων του Διευθυντή, Βιβλίο Πράξεων Συλλόγου Διδασκόντων, καταχωρήσεις του σχολείου σε υπάρχουσες βάσεις δεδομένων κ.ά.).
- Παρατήρηση των αλληλεπιδράσεων των μαθητών με τους εκπαιδευτικούς σε διάφορες ευκαιρίες συνάντησής τους.
- Παρατήρηση των αλληλεπιδράσεων των μαθητών μεταξύ τους είτε στο περιβάλλον της σχολικής τάξης είτε εκτός σχολικής τάξης.
- Κοινωνιογράμμα για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τη συναισθηματική/κοινωνική δομή και τη δυναμική της σχολικής τάξης ή μιας ομάδας μαθητών.
- Ερωτηματολόγιο μαθητών/τριών σχετικά με τον βαθμό ικανοποίησής τους από τη στάση των εκπαιδευτικών απέναντί τους ή την ασφάλεια που νιώθουν οι μαθητές μέσα στο σχολικό περιβάλλον.
- Ερωτηματολόγιο/συνέντευξη γονέων για τη διερεύνηση των απόψεων και των θέσεων τους σχετικά με την ενημέρωση και την επικοινωνία με το σχολείο.
- Τήρηση ημερολογίου εκπαιδευτικών με καταγραφή των συναντήσεων ή επαφών με τους γονείς και θεμάτων συζήτησης.
- Ανάλυση περιεχομένου αναφορών τοπικών μέσων μαζικής ενημέρωσης σε δραστηριότητες ή θέματα που αφορούν το σχολείο.
- Ανάλυση περιεχομένου αναφορών που γίνονται για το σχολείο στα Πρακτικά του Δημοτικού Συμβουλίου και στις ανακοινώσεις τοπικών φορέων.

Διαθέσιμα στο σχολείο στοιχεία για τη διερεύνηση του Δείκτη 5

Από το αρχείο του σχολείου (Βιβλίο Πράξεων Διευθυντή, Βιβλίο Πράξεων Διδασκόντων, Αποθετήριο του σχολείου, κ.λπ.) αξιοποιούνται και συνεκτιμώνται στοιχεία όπως:

- δράσεις εξωδιδασκτικής υποστήριξης των μαθητών από εκπαιδευτικούς (περιγραφή, πλήθος συμμετεχόντων)
- συμμετοχή και συνεργασία εκπαιδευτικών και μαθητών στην προώθηση εκπαιδευτικών καινοτομιών και στην εκπόνηση και υλοποίηση προαιρετικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων (σε εθνικό και διεθνές επίπεδο)
- συνεργασία εκπαιδευτικών και μαθητών στη διαχείριση προβλημάτων της σχολικής ζωής και στη βελτίωση της ποιότητας της σχολικής εκπαίδευσης (είδος, περιγραφή, πλήθος συμμετεχόντων)
- πρωτοβουλίες των μαθητών στο πλαίσιο της σχολικής ζωής (είδος, περιγραφή, πλήθος συμμετεχόντων)

- περιστατικά αλληλεγγύης μεταξύ συμμαθητών (περιγραφή, πλήθος συμμετεχόντων, αποτελέσματα)
- περιστατικά βίας μεταξύ συμμαθητών που απασχόλησαν τον Σύλλογο Διδασκόντων ή τη Διεύθυνση του σχολείου (αριθμός, συχνότητα)
- κοινές πρωτοβουλίες μαθητών-εκπαιδευτικών σε οργανωμένες δράσεις προς τη τοπική κοινωνία όπως π.χ. δενδροφυτεύσεις, κοινωνική προσφορά, αθλητικοί αγώνες (αριθμός, είδος, περιγραφή, πλήθος συμμετεχόντων)
- μέσα ελεύθερης έκφρασης των μαθητών στο πλαίσιο του σχολείου (π.χ. πίνακες ανακοινώσεων, εφημερίδα, ιστολόγια, κ.λπ.).
- οργανωμένες συναντήσεις εκπαιδευτικών-γονέων (αριθμός, συχνότητα, ενημέρωση της προόδου και ατομικής εξέλιξης των παιδιών, διάρκεια) κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς
- άτυπες συναντήσεις ομάδων εργασίας εκπαιδευτικών-γονέων (αριθμός, είδος, συχνότητα, πεδίο δραστηριότητας) κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς
- ειδικές διευθετήσεις του σχολείου για εξυπηρέτηση των γονέων, ενημερωτικό υλικό του σχολείου προς τους γονείς, εκδηλώσεις του σχολείου με ομάδα-στόχο τους γονείς (διαλέξεις κ.ά.)
- κοινές πρωτοβουλίες του σχολείου με τον Σύλλογο Γονέων (αριθμός, περιγραφή, αποτελέσματα)
- ανταπόκριση του σχολείου σε αιτήματα του Συλλόγου Γονέων ή μεμονωμένων γονέων (πλήθος αιτημάτων, περιγραφή, τρόπος ανταπόκρισης του σχολείου)
- συναντήσεις της Διεύθυνσης του σχολείου με τις εκπαιδευτικές αρχές και τοπικούς φορείς (αριθμός, συχνότητα, θέμα, διάρκεια, συμμετοχή, εμπλεκόμενοι) και βαθμός υλοποίησης αποφάσεων
- συνεργασίες των εκπαιδευτικών με εκπαιδευτικές αρχές (αριθμός, συχνότητα, θέμα, διάρκεια, συμμετοχή, εμπλεκόμενοι) και βαθμός υλοποίησης αποφάσεων
- συνεργασίες του σχολείου με άλλα σχολεία (αριθμός, συχνότητα, θέμα, διάρκεια, συμμετοχή, εμπλεκόμενοι)
- συνεργασίες του σχολείου με εκπαιδευτικούς φορείς, όπως Πανεπιστήμια κ.ά. (αριθμός, συχνότητα, θέμα, διάρκεια, συμμετοχή, πλήθος συμμετεχόντων)
- κοινές πρωτοβουλίες σχολείου με φορείς της τοπικής κοινωνίας (αριθμός, θέμα, περιγραφή, συμμετέχοντες)
- γνωστοποίηση των δράσεων της σχολικής κοινότητας στην τοπική κοινωνία (μέσα, είδη δράσεων, βαθμός προβολής).

Ενδεικτικά ερωτήματα διερεύνησης του Δείκτη 5

	1	2	3	4
Οι σχέσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών και των μαθητών διέπονται από τις αρχές της δικαιοσύνης, της αξιοκρατίας και της εμπιστοσύνης.				
Οι εκπαιδευτικοί δημιουργούν τις προϋποθέσεις και αναπτύσσουν πρωτοβουλίες για συμμετοχή των μαθητών σε δραστηριότητες που καλλιεργούν τη συνεργατικότητα και την αλληλοβοήθεια.				

Οι εκπαιδευτικοί διαχειρίζονται τα προβλήματα συμπεριφοράς των μαθητών στο χώρο του σχολείου με ευαισθησία, διακριτικότητα, αλλά και την απαιτούμενη συνέπεια, με γνώμονα την ομαλή λειτουργία του σχολείου.				
Οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται με τους μαθητές για την οργάνωση εκδηλώσεων και άλλων δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στο άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία.				
Οι μαθητές συμπεριφέρονται σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες που έχουν διαμορφωθεί στο σχολικό περιβάλλον και συνεργάζονται με τους εκπαιδευτικούς για τη διευθέτηση προβλημάτων της μαθητικής κοινότητας.				
Το σχολείο οργανώνει και εφαρμόζει διαδικασίες που διευκολύνουν τη συστηματική και υπεύθυνη επικοινωνία με όλους τους γονείς των μαθητών για την επίδοση και πρόοδο των παιδιών τους.				
Το σχολείο αναπτύσσει μηχανισμούς διερεύνησης των απόψεων και των θέσεων όλων των γονέων και συνεργάζεται με τους γονείς για την αντιμετώπιση προβλημάτων συμπεριφοράς των μαθητών				
Παρέχονται ευκαιρίες για ενεργή συμμετοχή των γονέων σε δραστηριότητες και πρωτοβουλίες που αναλαμβάνει το σχολείο.				
Το σχολείο ενημερώνει και εμπλέκει τον Σύλλογο Γονέων στον ετήσιο προγραμματισμό δραστηριοτήτων του, καθώς και στις στρατηγικές υλοποίησής του.				
Το σχολείο διασφαλίζει τη δημιουργία κλίματος συνεργασίας, αλληλοεκτίμησης και αλληλοκατανόησης με τους γονείς.				
Το σχολείο συνεργάζεται συχνά και αποτελεσματικά με τους Συμβούλους Εκπαίδευσης και τους άλλους υπηρεσιακούς φορείς για την υλοποίηση του εκπαιδευτικού του έργου.				
Η συνεργασία του σχολείου με το Δήμο και τη Σχολική Επιτροπή είναι εποικοδομητική.				
Το σχολείο συνεργάζεται με τα σχολεία προέλευσης και υποδοχής των μαθητών του, προκειμένου να διευκολύνει την προσαρμογή των μαθητών και να υποβοηθήσει το έργο της διδασκαλίας και μάθησης.				
Το σχολείο συνεργάζεται με άλλα σχολεία ή εκπαιδευτικά ιδρύματα (Πανεπιστήμια, κ.ά.) για ανάπτυξη κοινών δραστηριοτήτων και προγραμμάτων.				
Το σχολείο συμμετέχει ενεργά στη ζωή της κοινότητας και αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για κοινές δράσεις με φορείς της τοπικής κοινωνίας.				

Για την ανίχνευση της ποιότητας αυτού του δείκτη απαραίτητη κρίνεται και η γνώμη των μαθητών που ανιχνεύει τον βαθμό ικανοποίησης των μαθητών από τις σχέσεις και τη συνεργασία τους με τους εκπαιδευτικούς.				
Ερωτηματολόγιο μαθητών/τριών I				
Πόσο συμφωνείτε με κάθε μια από τις παρακάτω δηλώσεις:	1	2	3	4
Στο σχολείο μας αισθάνομαι ότι οι εκπαιδευτικοί με αποδέχονται και με εκτιμούν.				
Οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται αρμονικά με τους μαθητές του σχολείου μας.				
Αισθάνομαι ότι οι εκπαιδευτικοί μου θα μου συμπαραστέκονταν σε μια δυσκολία που θα είχα.				
Αισθάνομαι ότι οι εκπαιδευτικοί μου κάνουν ό,τι περνάει από το χέρι τους για να με βοηθήσουν στα μαθήματα.				
Οι εκπαιδευτικοί είναι δίκαιοι μαζί μου.				
Γενικά πώς θα χαρακτήριζες τη σχέση εκπαιδευτικών-μαθητών στο σχολείο σου;				

Η παρακάτω κατηγορία των ερωτήσεων αναφέρεται στην ασφάλεια, στην άνεση που νιώθουν οι μαθητές μέσα στο σχολικό τους περιβάλλον και τον βαθμό που οι μεταξύ τους σχέσεις επηρεάζουν την κοινωνικοποίησή τους και την πρόοδό τους στα μαθήματα.

Ερωτηματολόγιο μαθητών II				
Πόσο συμφωνείτε με κάθε μια από τις παρακάτω δηλώσεις:	1	2	3	4
Στο σχολείο μας δεν εκδηλώνονται συγκρούσεις μεταξύ των μαθητών.				
Οι συμμαθητές μου με βοηθούν πρόθυμα, όταν έχω δυσκολίες στα μαθήματα.				
Όλοι οι μαθητές γίνονται αποδεκτοί από τους συμμαθητές τους ανεξάρτητα από την εθνική τους καταγωγή, το χρώμα τους ή τις μαθησιακές δυσκολίες που έχουν.				
Αισθάνομαι ότι απειλούμαι από συμμαθητές μου.				

Οι μαθητές του σχολείου μας είναι ενωμένοι και δεν χωρίζονται σε αντιμαχόμενες παρέες.				
Όταν πρωτοήλθα στο σχολείο, αισθάνθηκα γρήγορα άνετα και φιλικά με τους συμμαθητές μου.				
Αισθάνομαι φιλικά με: Α. Κανένα. Β. Ελάχιστους συμμαθητές μου. Γ. Τους περισσότερους συμμαθητές της τάξης μου. Δ. Τους περισσότερους συμμαθητές του σχολείου μου.				

Σημαντικές για την αξιοπιστία της αποτίμησης αυτού του δείκτη είναι και οι ερωτήσεις που ανιχνεύουν τη γνώμη των γονέων και την εμπειρία τους από την επικοινωνία που έχουν με τους εκπαιδευτικούς και παιδαγωγούς των παιδιών τους, καθώς και την εμπιστοσύνη που έχουν απέναντι στο διδακτικό προσωπικό και τη Διεύθυνση του σχολείου.				
Ερωτηματολόγιο γονέων				
Πόσο συμφωνείτε με κάθε μια από τις παρακάτω δηλώσεις:	1	2	3	4
Μου παρέχεται η δυνατότητα επικοινωνίας με το σχολείο τόσο σε προγραμματισμένες συναντήσεις όσο και σε άλλες περιπτώσεις όταν συντρέχει λόγος.				
Ενημερώνομαι για τους βασικούς άξονες του Προγράμματος Σπουδών της σχολικής χρονιάς, καθώς και για τις στρατηγικές υλοποίησής τους.				
Ενημερώνομαι τακτικά για την ποιότητα της εργασίας του παιδιού μου, τις επιδόσεις του και την πρόδοό του.				
Οι πληροφορίες που παρέχονται από τους εκπαιδευτικούς στις τυπικές και άτυπες συναντήσεις με τους γονείς απαντούν στα ερωτήματα των γονέων.				
Οι προγραμματισμένες συναντήσεις σχολείου / εκπαιδευτικών και γονέων είναι προσεκτικά οργανωμένες.				
Αισθάνομαι άνετα και φιλικά, όποτε επισκέπτομαι το σχολείο, για να ρωτήσω για την πρόοδο του παιδιού μου.				
Πόσο συχνά επικοινωνείτε με το σχολείο του παιδιού σας; α. Κάθε εβδομάδα β. Κάθε μήνα γ. Κάθε τρίμηνο δ. Σπάνια				

Συνολικά πώς θα χαρακτηρίζατε τη σχέση σας με το σχολείο του παιδιού σας;

Πρόσθετα στοιχεία

Οι εκπαιδευτικοί καθορίζουν πρόσθετα συμπληρωματικά στοιχεία και διαμορφώνουν ερωτήματα διερεύνησης των ποιοτικών χαρακτηριστικών του δείκτη σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας.

Δείκτης 6: Προγράμματα & δράσεις βελτίωσης

Περιγραφή

Ο συγκεκριμένος δείκτης αναφέρεται στη μέριμνα και το ενδιαφέρον της σχολικής μονάδας για την υλοποίηση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων εντός και εκτός σχολείου με στόχο την ενίσχυση της επιστημονικής, κοινωνικής και πολιτισμικής διάστασης του εκπαιδευτικού έργου και τη βελτιστοποίηση των εκπαιδευτικών του επιτευγμάτων.

Εξετάζει τις πρωτοβουλίες του σχολείου για την υλοποίηση εκπαιδευτικών και πολιτιστικών προγραμμάτων με σκοπό τον εμπλουτισμό του Προγράμματος Σπουδών, την υποστήριξη της ατομικής και κοινωνικής ανάπτυξης των μαθητών και το άνοιγμα του σχολείου στην τοπική κοινωνία. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται σε πρωτοβουλίες που αποβλέπουν στην υλοποίηση ειδικών υποστηρικτικών - αντισταθμιστικών προγραμμάτων για ορισμένες κατηγορίες μαθητών, καθώς και στην ανάπτυξη ειδικών και στοχευμένων παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση προβλημάτων φοίτησης και διαρροής στο σχολείο. Εντός του πεδίου αναφοράς του δείκτη ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στο στοιχείο της καινοτομίας και στην αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών σε όποια πρωτοβουλία, δραστηριότητα και πρόγραμμα κι αν εντάσσεται και στη συνέχεια εφαρμόζεται ή υλοποιείται

Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στις πρακτικές του σχολείου που συνδέονται με τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό για τη βελτίωση του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου. Η διερεύνηση εστιάζει την προσοχή στην ποιότητα των διαδικασιών που αναπτύσσονται στο σχολείο για τη διαμόρφωση και την εφαρμογή σχεδίων δράσης, την παρακολούθηση και την αξιολόγησή τους. Αναδεικνύει την ανάγκη για μια συνεχή και συστηματική διαδικασία εκπαιδευτικού σχεδιασμού, η οποία βασίζεται αυστηρά σε δεδομένα αυτοαξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και έχει θετικό αντίκτυπο στη λειτουργία και τα επιτεύγματα του σχολείου μακροπρόθεσμα.

Ζητήματα, όπως η ένταξη του εκπαιδευτικού σχεδιασμού στην καθημερινή δραστηριότητα του σχολείου, η οργανική σύνδεσή του με συγκεκριμένα δεδομένα αξιολόγησης για τη λειτουργία του σχολείου, η συμμετοχή των μελών της σχολικής κοινότητας σε όλα τα στάδια της εφαρμογής του, η ανάπτυξη συνεργασιών με άλλα σχολεία, εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς φορείς για την επίτευξη των στόχων του, καθώς και η υποστήριξη της διάρκειας και της βιωσιμότητας των δράσεων βελτίωσης, αποτελούν, μεταξύ άλλων, σημεία εστίασης για την αποτίμηση του δείκτη.

Σκοπός

Με τον συγκεκριμένο δείκτη επιχειρείται η εκτίμηση της αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού σχεδιασμού και των δράσεων που αναπτύσσει το σχολείο για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου. Αποτιμώνται οι πρωτοβουλίες του σχολείου για ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων και δράσεων που υποστηρίζουν το Πρόγραμμα Σπουδών και λειτουργούν υποστηρικτικά και αντισταθμιστικά για ορισμένες κατηγορίες μαθητών. Διαπιστώνονται θετικά στοιχεία, όπως η ανάπτυξη εναλλακτικών δράσεων, το πλήθος συμμετοχής και ο βαθμός εμπλοκής των μελών της σχολικής κοινότητας, η έμφαση στην καινοτομία. Παράλληλα εντοπίζονται προβλήματα και αδυναμίες, όπως δυσλειτουργίες στην οργάνωση και τη συνεργασία, δυσεκπλήρωτοι στόχοι κ.ά. .

Αποτιμώνται, επίσης, οι ενέργειες και οι ρυθμίσεις του σχολείου για τη διαμόρφωση, την εφαρμογή και την αξιολόγηση σχεδίων δράσης βελτίωσης, καθώς και η μέριμνα που λαμβάνεται για τη διασφάλιση της συνέχειας και της βιωσιμότητας των δράσεων βελτίωσης. Διαπιστώνονται οι ελλείψεις και οι αδυναμίες και αναδεικνύονται οι καλές πρακτικές.

Ειδικό ενδιαφέρον έχει η συγκριτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που αφορούν τον συγκεκριμένο δείκτη σε σχέση με άλλους δείκτες και κριτήρια όπως: Οργάνωση και διοίκηση του σχολείου, Αξιοποίηση, υποστήριξη και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, Διδακτικές και παιδαγωγικές πρακτικές, Κλίμα και σχέσεις, Αποτελέσματα και Λογοδοσία του σχολείου, κ.ά.

Εξετάζεται επίσης η πιθανή σύνδεση του δείκτη με την ανάπτυξη σχεδίων δράσης στη σχολική μονάδα.

Ενδεικτικά κριτήρια ποιότητας

- Υποστήριξη μιας συνεχούς και συστηματικής διαδικασίας προγραμματισμού και βελτίωσης του εκπαιδευτικού έργου
- Υλοποίηση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και προγραμμάτων για τον εμπλουτισμό του Προγράμματος Σπουδών
- Ανάλυση καινοτόμων πρωτοβουλιών, υποστήριξη καινοτομικών παρεμβάσεων
- Υλοποίηση ειδικών υποστηρικτικών-αντισταθμιστικών προγραμμάτων για ορισμένες κατηγορίες μαθητών
- Υιοθέτηση μέτρων και παρεμβάσεων στο σχολείο για την αντιμετώπιση προβλημάτων φοίτησης και διαρροής
- Διευρυμένη συμμετοχή των μελών της σχολικής κοινότητας στη διαμόρφωση, εφαρμογή και αξιολόγηση σχεδίων δράσης
- Αξιοποίηση και βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων των σχεδίων δράσης

Μέθοδος εργασίας

Για τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών του δείκτη μπορούν να χρησιμοποιηθούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες μέθοδοι και εργαλεία:

- Αξιοποίηση σχετικών στοιχείων από το αρχείο του σχολείου (Βιβλίο Πράξεων του Διευθυντή, Βιβλίο Πράξεων Συλλόγου Διδασκόντων, καταχωρήσεις του σχολείου σε υπάρχουσες βάσεις δεδομένων κ.ά.) όπως προγράμματα ένταξης, ενισχυτικής διδασκαλίας, αντιστάθμισης κλπ., που έχουν υλοποιηθεί και καταχωριστεί στο σχολείο, πρωτόκολλα συμμετοχής μαθητών, καταγραφή αποτελεσμάτων κ.ά.
- Καταγραφή και επεξεργασία των ιδιαίτερων (κοινωνικών, οικονομικών, πολιτισμικών) χαρακτηριστικών του μαθητικού πληθυσμού.
- Καταγραφή και επεξεργασία στοιχείων που αφορούν στις πρακτικές υιοθέτησης καινοτόμων δράσεων για την αντιμετώπιση προβλημάτων στο χώρο του σχολείου και υποστήριξη ορισμένων κατηγοριών μαθητών.
- Αξιοποίηση στοιχείων από το αρχείο του σχολείου, όπως, για παράδειγμα, στοιχείων σχετικά με τη συχνότητα και τον βαθμό συμμετοχής των μελών της σχολικής κοινότητας στην ανάπτυξη διαδικασιών εκπαιδευτικού σχεδιασμού (Βιβλίο Πράξεων Διευθυντή, Βιβλίο Πράξεων Διδασκόντων, ημερολόγια, πρακτικά ομάδων εργασίας).
- Συγκέντρωση των σχεδίων δράσης που υλοποιήθηκαν την τελευταία διετία και εξέταση του βαθμού σύνδεσής τους με συγκεκριμένα δεδομένα αυτοαξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου.
- Διαμόρφωση εργαλείων διερεύνησης (ερωτηματολόγια, σχέδια συνέντευξης) των ποιοτικών χαρακτηριστικών του δείκτη και διερεύνηση διαστάσεων του δείκτη από την οπτική: α) του Διευθυντή του σχολείου, β) του διδακτικού προσωπικού, γ) ομάδων μαθητών και δ) ομάδων γονέων, με ατομικές συνεντεύξεις ή συζητήσεις κατά ομάδες.
- Επιλογή δύο ή περισσότερων δράσεων που υλοποιήθηκαν κατά την τελευταία διετία, εξέταση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από την αξιολόγησή τους και αποτίμηση της διάρκειας

και του βαθμού εδραίωσής τους στη λειτουργία του σχολείου. Ανάλογα με το αντικείμενο της κάθε δράσης αξιοποιείται το κατάλληλο ερευνητικό εργαλείο: ερωτηματολόγιο μαθητών, γονέων, παρατήρηση της διδακτικής πράξης, παρατήρηση της συμπεριφοράς των μαθητών κλπ.

- Συζήτηση στον Σύλλογο Διδασκόντων των προβλημάτων και των δυσκολιών που παρουσιάζονται κατά τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό, καθώς και τρόπων αντιμετώπισής τους.

Διαθέσιμα στο σχολείο στοιχεία για τη διερεύνηση του Δείκτη 6

Από το αρχείο του σχολείου (Βιβλίο Πράξεων Διευθυντή, Βιβλίο Πράξεων Διδασκόντων, καταχωρήσεις του σχολείου σε βάσεις δεδομένων κ.λπ.) αξιοποιούνται και συνεκτιμώνται στοιχεία και δεδομένα όπως:

- συμμετοχή εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων στη διαμόρφωση, υλοποίηση και αξιολόγηση σχεδίων δράσης (αριθμός, χρόνος και διάρκεια συμμετοχής, αντικείμενο)
- συνεδριάσεις του Συλλόγου Διδασκόντων στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού σχεδιασμού (αριθμός, χρόνος και διάρκεια συνάντησης, πλήθος συμμετεχόντων, αντικείμενο, βασικές αποφάσεις)
- συναντήσεις του Συλλόγου Διδασκόντων με εκπροσώπους των μαθητών και των γονέων για θέματα που αφορούν τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό (αριθμός, χρόνος και διάρκεια συνάντησης, πλήθος συμμετεχόντων, αντικείμενο, βασικές αποφάσεις)
- συναντήσεις του Συλλόγου Διδασκόντων με άλλα σχολεία και φορείς της τοπικής και ευρύτερης κοινωνίας στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού σχεδιασμού (αριθμός, χρόνος και διάρκεια συνάντησης, πλήθος συμμετεχόντων, αντικείμενο, βασικές αποφάσεις)
- ενέργειες του σχολείου για τη διατήρηση/ενδυνάμωση δράσεων βελτίωσης που έχουν ολοκληρωθεί (περιγραφή, αριθμός, συχνότητα)
- περιπτώσεις αξιοποίησης αποτελεσμάτων δράσεων βελτίωσης σε ενδοσχολικό και εξωσχολικό επίπεδο
- δεδομένα αξιολόγησης προηγούμενων σχεδίων δράσης
- εκπαιδευτικά προγράμματα σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο που εκπονούνται στο σχολείο (είδος, αριθμός, διάρκεια, πλήθος συμμετεχόντων, στόχοι, περιεχόμενο)
- δράσεις εξωδιδακτικής υποστήριξης των μαθητών από εκπαιδευτικούς (περιγραφή, πλήθος συμμετεχόντων)
- συμμετοχή των μαθητών σε προγράμματα δράσης κοινωνικού και πολιτιστικού περιεχομένου στην τοπική κοινωνία (αριθμός, διάρκεια, περιεχόμενο, πλήθος συμμετεχόντων μαθητών)
- λειτουργία μαθητικών ομίλων
- ανάπτυξη κοινών πρωτοβουλιών εκπαιδευτικών-γονέων-μαθητών στο χώρο του σχολείου σε θέματα κοινωνικού προβληματισμού (περιεχόμενο, διάρκεια, συμμετέχοντες)
- ανάπτυξη συνεργασιών με άλλα σχολεία σε εθνικό και διεθνές επίπεδο (αριθμός, διάρκεια, περιεχόμενο)
- ανάπτυξη μορφών επικοινωνίας του σχολείου, όπως έκδοση σχολικής εφημερίδας, ενημέρωση σχολικής ιστοσελίδας, ενημερωτικά έντυπα κ.ά. (μορφές, περιεχόμενο, συχνότητα)
- ομιλίες-διαλέξεις (αριθμός, θέμα, προσκεκλημένοι, πλήθος συμμετεχόντων)
- καλλιτεχνικές και αθλητικές εκδηλώσεις (είδη, συχνότητα, διάρκεια, πλήθος συμμετεχόντων, θεματική εξειδίκευση, διακρίσεις του σχολείου)
- επισκέψεις σε τόπους επιστημονικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος (αριθμός, θέμα, μάθημα στο οποίο εντάσσονται, πλήθος συμμετεχόντων, δραστηριότητες πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την επίσκεψη)

- συμμετοχές σε μαθητικούς διαγωνισμούς (είδη διαγωνισμών, πλήθος συμμετεχόντων, τρόπος υποστήριξης συμμετεχόντων, διακρίσεις)
- εθελοντικές δράσεις οικολογικού και κοινωνικού χαρακτήρα μαθητών και εκπαιδευτικών (είδη δράσεων, πλήθος συμμετεχόντων, διάρκεια, αποτελέσματα).

Ενδεικτικά ερωτήματα διερεύνησης του Δείκτη 6

	1	2	3	4
Η διαδικασία του εκπαιδευτικού σχεδιασμού - η διαμόρφωση, η εφαρμογή και η αξιολόγηση σχεδίων δράσης βελτίωσης- αποτελεί για το σχολείο μια συνεχή και σταθερή δραστηριότητα, ενταγμένη στην καθημερινή του λειτουργία.				
Τα σχέδια δράσεων βελτίωσης που διαμορφώνονται βασίζονται στην ανάλυση της σχολικής πραγματικότητας με την αξιοποίηση δεδομένων αυτοαξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου.				
Τα σχέδια δράσης που διαμορφώνονται θέτουν εφικτούς αλλά φιλόδοξους στόχους και προσδιορίζουν με σαφήνεια το σύνολο των παραμέτρων για την υλοποίηση κάθε δράσης (στόχους, κριτήρια επιτυχίας, μέθοδο υλοποίησης, χρονοδιάγραμμα, πόρους και μέσα, διαδικασίες παρακολούθησης και αξιολόγησης).				
Η υλοποίηση των επιμέρους διαδικασιών υποστηρίζεται από ισχυρό αίσθημα δέσμευσης των εκπαιδευτικών του σχολείου.				
Το σχολείο ενθαρρύνει τη διευρυμένη συμμετοχή των μελών της σχολικής κοινότητας σε όλα τα στάδια του εκπαιδευτικού σχεδιασμού.				
Το σχολείο δίνει έμφαση στην δικτύωση και την από κοινού δραστηριοποίησή του με άλλα σχολεία, εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς φορείς, στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού σχεδιασμού.				
Τα μέλη της σχολικής κοινότητας έχουν ξεκάθαρη εικόνα των σχεδίων δράσης που πρόκειται να υλοποιήσει το σχολείο, των διαδικασιών που συνδέονται με αυτά και του ρόλου που αναλαμβάνουν.				
Το σχολείο αναπτύσσει συστηματικές διαδικασίες αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των σχεδίων δράσης που υλοποιεί λαμβάνει ιδιαίτερη μέριμνα για τη διασφάλιση της συνέχειας και της βιωσιμότητας των δράσεων βελτίωσης.				
Το σχολείο λαμβάνει ιδιαίτερη μέριμνα για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των σχεδίων δράσης και τη διάχυση των καλών πρακτικών.				
Οι δράσεις βελτίωσης έχουν άμεση αλλά και μακροπρόθεσμη θετική επίδραση στη γενικότερη λειτουργία και τα επιτεύγματα του σχολείου.				

Στο σχολείο αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες για τη συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο.				
Στο σχολείο υποστηρίζονται και ενισχύονται οι πρωτοβουλίες και οι δραστηριότητες των μαθητών για τη συμμετοχή σε πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις και μαθητικούς διαγωνισμούς.				
Στο σχολείο υποστηρίζεται και ενισχύεται η λειτουργία των Μαθητικών Ομίλων.				
Στο σχολείο αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες για τη διεξαγωγή ομιλιών - διαλέξεων σχετικά με θέματα ειδικού ενδιαφέροντος των μαθητών.				
Πραγματοποιούνται επισκέψεις των μαθητών σε τόπους επιστημονικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος.				
Ενθαρρύνεται η εθελοντική δραστηριότητα μαθητών και εκπαιδευτικών (περιποίηση σχολικού κήπου, περιβαλλοντικές δράσεις).				
Το σχολείο ενθαρρύνει την ανάπτυξη αξιών, στάσεων και δεξιοτήτων και εθελοντικής δραστηριότητας μαθητών και εκπαιδευτικών ώστε οι μαθητές να συμμετέχουν ως υπεύθυνοι και ενεργοί πολίτες σε μια δημοκρατική κοινωνία.				
Το σχολείο ενισχύει το αίσθημα ασφάλειας και εμπιστοσύνης μαθητών και γονέων στο παρεχόμενο εκπαιδευτικό έργο.				
Οι εκπαιδευτικοί δοκιμάζουν και πειραματίζονται σε καινοτόμες δράσεις και πρωτοβουλίες στο σχολείο, υποστηρίζουν τις καινοτομικές αλλαγές που εισάγονται στη σχολική μονάδα και διευκολύνουν την εφαρμογή τους.				
Το σχολείο μεριμνά για την παροχή ίσων ευκαιριών μάθησης σε όλους τους μαθητές, λειτουργεί προγράμματα και αναπτύσσει δράσεις ενισχυτικού, υποστηρικτικού και αντισταθμιστικού χαρακτήρα.				
Στο σχολείο λειτουργούν ειδικά προγράμματα για ειδικές κατηγορίες μαθητών (ενισχυτική διδασκαλία, φροντιστηριακά μαθήματα, τάξη υποδοχής, τμήμα ένταξης).				
Το σχολείο αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και δράσεις με σκοπό την καταπολέμηση των διαχωρισμών και του αποκλεισμού και την ενδυνάμωση της αλληλεγγύης και της συνεργασίας μεταξύ των μαθητών.				
Στο σχολείο προβλέπονται και λειτουργούν διαδικασίες για την παρακολούθηση της φοίτησης των μαθητών και λαμβάνονται μέτρα για την υποστήριξη μαθητών που απουσιάζουν από το σχολείο για μεγάλο χρονικό διάστημα				

Πρόσθετα στοιχεία

Οι εκπαιδευτικοί καθορίζουν πρόσθετα συμπληρωματικά στοιχεία και διαμορφώνουν ερωτήματα διερεύνησης των ποιοτικών χαρακτηριστικών του δείκτη σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας.

ΠΕΔΙΟ: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Δείκτης 7: Φοίτηση, επιδόσεις και επιτεύγματα μαθητών

Περιγραφή

Ο δείκτης αυτός εξετάζει τις επιδόσεις και τα επιτεύγματα των μαθητών σε σχέση με τους στόχους και το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών, καθώς και την πρόοδο που παρουσιάζουν τα επιτεύγματα των μαθητών του διαχρονικά. Αναφέρεται στην αποτελεσματικότητα των πρακτικών που αναπτύσσονται στο σχολείο για την ολόπλευρη, αρμονική, ισόρροπη και πλήρη ανάπτυξη της προσωπικότητας όλων των μαθητών, ανεξάρτητα από φύλο, κοινωνική, πολιτισμική προέλευση ή άλλες ιδιαιτερότητες. Εστιάζει στην ανάπτυξη των ατομικών και κοινωνικών ικανοτήτων των μαθητών με έμφαση στην υπευθυνότητα, στην καλλιέργεια διαπροσωπικών και επικοινωνιακών ικανοτήτων, ικανοτήτων επίλυσης προβλημάτων και ανάληψης πρωτοβουλιών, καθώς και αξιών, στάσεων και δεξιοτήτων που σχετίζονται με την ιδιότητα του ενεργού δημοκρατικού πολίτη. Με το δείκτη αποτιμώνται, επίσης, οι διαμορφωμένες πρακτικές του σχολείου (διαδικασίες, μέτρα, παρεμβάσεις) για την παρακολούθηση της φοίτησης των μαθητών και την αντιμετώπιση προβλημάτων φοίτησης και σχολικής διαρροής. Η φοίτηση, η σχολική επίδοση και η πρόοδος των μαθητών απεικονίζει την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης και χρησιμοποιείται ως ένα βασικό εργαλείο για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος στο σύνολό του.

Σκοπός

Με τον συγκεκριμένο δείκτη επιχειρείται η διαπίστωση των επιδόσεων, των επιτευγμάτων και της προόδου των μαθητών. Συνεκτιμώνται παράμετροι που επηρεάζουν τις επιδόσεις και την πρόοδο των μαθητών, καθώς και πρακτικές που συμβάλλουν στη βελτίωση των επιδόσεων και την ενίσχυση της προόδου των μαθητών από την πλευρά του σχολείου. Διερευνάται ο βαθμός με τον οποίο το σχολείο επιτυγχάνει την πλήρη ατομική και κοινωνική ανάπτυξη όλων των μαθητών ώστε αυτοί να διαμορφωθούν σε ολοκληρωμένες δημοκρατικές προσωπικότητες. Επιχειρείται η αποτίμηση των πρακτικών του σχολείου για την παρακολούθηση της φοίτησης των μαθητών και την αντιμετώπιση πιθανών προβλημάτων φοίτησης και διαρροής. Επισημαίνονται οι καλές πρακτικές του σχολείου και εντοπίζονται ελλείψεις και αδυναμίες.

Ειδικό ενδιαφέρον έχει η συγκριτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που αφορούν τον συγκεκριμένο δείκτη σε σχέση με άλλους δείκτες και κριτήρια όπως: Οργάνωση και διοίκηση του σχολείου, Αξιοποίηση, υποστήριξη και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, Διδακτικές και παιδαγωγικές πρακτικές, Κλίμα και σχέσεις, Αποτελέσματα και Λογοδοσία του σχολείου, κ.ά.

Εξετάζεται επίσης η πιθανή σύνδεση του δείκτη με την ανάπτυξη σχεδίων δράσης στη σχολική μονάδα.

Ενδεικτικά κριτήρια ποιότητας

- Επιδόσεις και εκπαιδευτικά επιτεύγματα των μαθητών που ανταποκρίνονται στους στόχους του Προγράμματος Σπουδών
- Ανάπτυξη του δυναμικού κάθε μαθητή, ανεξαρτήτως ικανοτήτων, γένους, κοινωνικής, πολιτισμικής προέλευσης ή άλλων ιδιαιτεροτήτων
- Ανάπτυξη των ατομικών και κοινωνικών ικανοτήτων των μαθητών
- Πρόοδος όλων των μαθητών σε σχέση με προηγούμενα επιτεύγματά τους
- Μείωση της διαφοράς στις επιδόσεις των μαθητών κατά τη διάρκεια της χρονιάς

- Υψηλά επίπεδα φοίτησης των μαθητών σε όλες τις τάξεις του σχολείου
- Περιορισμένη διαρροή μαθητών

Μέθοδος εργασίας

Για τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών του δείκτη μπορούν να χρησιμοποιηθούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες μέθοδοι και εργαλεία:

- Αξιοποίηση στοιχείων από το αρχείο του σχολείου (Βιβλίο Πράξεων του Διευθυντή, Βιβλίο Πράξεων Συλλόγου Διδασκόντων, καρτέλες μαθητών, καταχωρήσεις του σχολείου σε υπάρχουσες βάσεις δεδομένων κ.ά.) σχετικά με τις επιδόσεις και την πρόοδο των μαθητών
- Διαμόρφωση φακέλου εργασιών μαθητών για ένα χρονικό διάστημα, στον οποίο οι μαθητές συγκεντρώνουν δείγματα των εργασιών τους με βάση τις κατηγορίες: τομείς υπεροχής, τομείς μέσης απόδοσης και προβληματικοί τομείς. Ανάλυση και εκτίμηση των δεδομένων
- Καταγραφή της βαθμολογίας των μαθητών ενός τμήματος σε όλα ή σε «αντιπροσωπευτικά» μαθήματα για το σχολικό έτος ανά τρίμηνο. Σχεδίαση γραφήματος με επιδόσεις των μαθητών ανά τρίμηνο και εκτίμηση των διαφοροποιήσεων που προκύπτουν
- Ανάλυση των ιδιαίτερων (κοινωνικών, οικονομικών, πολιτισμικών) χαρακτηριστικών του μαθητικού πληθυσμού που συνδέονται με τις διαφοροποιήσεις του συγκεκριμένου δείκτη
- Σύγκριση της επίδοσης των μαθητών του σχολείου μας με την επίδοση μαθητών με παρόμοια κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά από άλλα σχολεία (π.χ. ποσοστό μαθητών που παίρνει τίτλο απολυτηρίου, ποσοστό μαθητών που επιτυγχάνει στις πανελλαδικές εξετάσεις κ.λπ.)
- Παρατήρηση στοιχείων της ατομικής και κοινωνικής συμπεριφοράς των μαθητών μέσα και έξω από τη σχολική τάξη
- Ανάλυση σχετικών γραπτών εργασιών των μαθητών
- Ανάλυση ατομικών δελτίων περιγραφικής αξιολόγησης των μαθητών
- Συγκέντρωση πληροφοριών με ερωτηματολόγιο/ συνέντευξη μαθητών ή/και εκπαιδευτικών σχετικά με τις επιμέρους διαστάσεις ποιότητας του δείκτη
- Εξέταση της λειτουργίας και των αποτελεσμάτων συγκεκριμένων μέτρων που ενδεχομένως έχουν ληφθεί στο σχολείο κατά τα προηγούμενα χρόνια για την αντιμετώπιση προβλημάτων φοίτησης και σχολικής διαρροής
- Συγκέντρωση δεδομένων με ερωτηματολόγιο/συνεντεύξεις μαθητών ή/και γονέων σχετικά με τους λόγους για τους οποίους οι μαθητές απουσιάζουν συστηματικά από συγκεκριμένα μαθήματα ή τάξεις ή σε συγκεκριμένες περιόδους της σχολικής χρονιάς
- Αποτίμηση της «πολιτικής» του σχολείου για τη φοίτηση-απουσίες των μαθητών με συζήτηση στον Σύλλογο Διδασκόντων και προσδιορισμός περαιτέρω μέτρων που ενδεχομένως πρέπει να ληφθούν για την αντιμετώπιση της συστηματικής απουσίας ή της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου

Διαθέσιμα στο σχολείο στοιχεία για τη διερεύνηση του Δείκτη 7

Από το αρχείο του σχολείου αξιοποιούνται και συνεκτιμώνται στοιχεία όπως:

- επίδοση των μαθητών κατά μάθημα, τάξη και φύλο (αξιοποίηση μετρήσιμων επιτευγμάτων αλλά και ποιοτικών στοιχείων που προσδιορίζουν την επίδοση των μαθητών)
- διασπορά της επίδοσης των μαθητών κατά μάθημα και τάξη από το Μ.Ο. της βαθμολογίας της τάξης
- ποσοστό μαθητών που βελτίωσε τις επιδόσεις του κατά τη διάρκεια της χρονιάς
- ποσοστό μαθητών που βελτίωσε τις επιδόσεις του από τάξη σε τάξη

- ποσοστό των μαθητών που ήρθαν στο σχολείο με μετεγγραφή σε σχέση με τον αριθμό των εγγεγραμμένων μαθητών κατά φύλο και συνολικά
- ποσοστό των μαθητών που έφυγαν από το σχολείο με μετεγγραφή σε άλλο δημόσιο ή ιδιωτικό σχολείο σε σχέση με τον αριθμό των εγγεγραμμένων μαθητών κατά φύλο και συνολικά
- ποσοστό αλλοδαπών μαθητών ανά τάξη που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την τάξη
- ποσοστό μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ανά τάξη που ενσωματώθηκαν επιτυχώς
- συμμετοχή των μαθητών σε προγράμματα δράσης κοινωνικού, πολιτικού και πολιτιστικού περιεχομένου στο σχολείο και την τοπική κοινωνία (αριθμός, διάρκεια, περιεχόμενο, πλήθος συμμετεχόντων μαθητών)
- ανάπτυξη συνεργασιών του σχολείου με άλλα σχολεία σε τοπικό, εθνικό ή διεθνές επίπεδο (διάρκεια, αριθμός, περιεχόμενο)
- ανάπτυξη συνεργασιών του σχολείου με κοινωνικούς/ πολιτιστικούς/ εκπαιδευτικούς φορείς σε τοπικό, εθνικό ή διεθνές επίπεδο (διάρκεια, αριθμός, περιεχόμενο)
- ανάληψη εθελοντικών δράσεων των μαθητών στην κοινότητα (είδη δράσεων, πλήθος συμμετεχόντων, διάρκεια, αποτελέσματα)
- περιστατικά βίας/ αντικοινωνικής συμπεριφοράς μαθητών που απασχόλησαν τον Σύλλογο Διδασκόντων ή τον Διευθυντή του Σχολείου (αριθμός, συχνότητα, πλήθος συμμετεχόντων)
- περιστατικά αλληλεγγύης μεταξύ των μαθητών (περιγραφή, πλήθος συμμετεχόντων μαθητών, αποτελέσματα)

Ενδεικτικά ερωτήματα διερεύνησης του Δείκτη 7

	1	2	3	4
Οι επιδόσεις των μαθητών ανταποκρίνονται στους στόχους και τα περιεχόμενα του Προγράμματος Σπουδών.				
Όλοι οι μαθητές - χαμηλής, μέσης, υψηλής επίδοσης - παρουσιάζουν πρόοδο σε σχέση με προηγούμενα επιτεύγματά τους.				
Η διαφορά μεταξύ των χαμηλών και των υψηλών επιδόσεων των μαθητών μειώνεται κατά τη διάρκεια της χρονιάς.				
Οι διαδικασίες που προβλέπονται και λειτουργούν στο σχολείο για την παρακολούθηση της φοίτησης των μαθητών είναι αποτελεσματικές.				
Η ατομική, κοινωνική και πολιτική ανάπτυξη των μαθητών αποτελεί ένα βασικό θέμα προβληματισμού και συζήτησης μεταξύ των εκπαιδευτικών του σχολείου.				
Όλοι οι μαθητές γίνονται αποδεκτοί από τους συμμαθητές τους ανεξάρτητα από την εθνική τους καταγωγή, το χρώμα τους ή τις μαθησιακές δυσκολίες που έχουν.				
Οι προσπάθειες του σχολείου να προσφέρει σε όλους τους μαθητές ίσες ευκαιρίες μάθησης είναι αποτελεσματικές.				

Οι μαθητές αντιμετωπίζουν με υπευθυνότητα τις σχολικές τους υποχρεώσεις και επιδεικνύουν ενδιαφέρον για τη μάθηση.				
Οι μαθητές συμμετέχουν συλλογικά και υπεύθυνα στη διαχείριση των προβλημάτων της σχολικής ζωής.				
Στο σχολείο δεν εκδηλώνονται ιδιαίτερες συγκρούσεις μεταξύ των μαθητών και οι διαφορές που δημιουργούνται στις μεταξύ τους σχέσεις επιλύονται με διάλογο και αμοιβαιότητα.				
Το σχολείο γνωρίζει ποιοι μαθητές απουσιάζουν για μεγάλο χρονικό διάστημα (π.χ. περισσότερο από μια βδομάδα), καθώς και τους λόγους απουσίας τους.				
Το σχολείο αντιμετωπίζει με επιτυχία περιπτώσεις μαθητών που απουσιάζουν από το σχολείο για μεγάλο χρονικό διάστημα.				
Τα ειδικά προγράμματα που λειτουργούν στο σχολείο για ορισμένα κατηγορίες μαθητών (ενισχυτική διδασκαλία, φροντιστηριακά μαθήματα, τάξεις υποδοχής, τμήμα ένταξης) συμβάλλουν αποτελεσματικά στη μείωση απουσιών και του αριθμού των μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο.				
Οι περιπτώσεις μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο είναι περιορισμένες.				
Στο σχολείο προβλέπονται και λειτουργούν διαδικασίες για την παρακολούθηση της φοίτησης των μαθητών και λαμβάνονται μέτρα για την υποστήριξη μαθητών που απουσιάζουν από το σχολείο για μεγάλο χρονικό διάστημα.				

Πρόσθετα στοιχεία

Οι εκπαιδευτικοί καθορίζουν πρόσθετα συμπληρωματικά στοιχεία και διαμορφώνουν ερωτήματα διερεύνησης των ποιοτικών χαρακτηριστικών του δείκτη σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας.

ΠΕΔΙΟ: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Δείκτης 8: Αποτελέσματα & λογοδοσία του σχολείου

Περιγραφή

Ο δείκτης αναφέρεται στη συνολική αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου που προσφέρεται στο σχολείο κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. Εστιάζει το ενδιαφέρον στην πορεία εφαρμογής του σχολικού προγράμματος και στην εκπλήρωση ή μη των ετήσιων προγραμματισμένων στόχων, καθώς και στον βαθμό ικανοποίησης των μελών της σχολικής κοινότητας από τις συνθήκες και τον τρόπο λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Ως εκ τούτου αναφέρεται (άμεσα ή έμμεσα) σε όλους τους τομείς και δείκτες του εκπαιδευτικού έργου, όπως αυτοί προσδιορίζονται και αποτιμώνται ξεχωριστά, καθώς και στις πρωτοβουλίες και δράσεις βελτίωσης που αναπτύσσει ο Σύλλογος Διδασκόντων εντάσσοντάς τες στον ετήσιο σχολικό προγραμματισμό για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου στα επιμέρους και στο σύνολό του. Ποιοτικά χαρακτηριστικά των διαδικασιών εφαρμογής του σχολικού προγράμματος, αποτελεσματικότητα των σχεδίων δράσης, καθώς και στρατηγικές ή μέτρα για την αξιοποίηση των θετικών αποτελεσμάτων αποτελούν επίσης βασικά σημεία αναφοράς για την αποτίμηση του δείκτη.

Σκοπός

Με τον δείκτη αυτό αποτιμώνται ποιοτικά χαρακτηριστικά της εφαρμογής και ο βαθμός εκπλήρωσης των ετήσιων προγραμματισμένων στόχων του σχολείου. Το ίδιο αποτιμάται και ο βαθμός ικανοποίησης των μελών της σχολικής κοινότητας από τις συνθήκες λειτουργίας του σχολείου και το παρεχόμενο εκπαιδευτικό έργο. Αναδεικνύονται τα επιτεύγματα και οι καλές πρακτικές της σχολικής μονάδας και επισημαίνονται τυχόν αδυναμίες και δυσλειτουργίες, προκειμένου να ανατροφοδοτηθεί ο προγραμματισμός έργου για το επόμενο σχολικό έτος.

Η εκτίμηση των αποτελεσμάτων που αφορούν τον συγκεκριμένο δείκτη συνδέεται ή διασταυρώνεται με την αποτίμηση όλων των άλλων δεικτών, καθώς αναφέρεται άμεσα ή έμμεσα σε αυτούς αξιοποιώντας στοιχεία από την αποτίμησή τους.

Ενδεικτικά κριτήρια ποιότητας

- Ανταπόκριση του σχολείου στις θεσμικές του υποχρεώσεις
- Επίτευξη των ετήσιων στόχων του σχολείου
- Αποτελεσματικότητα των σχεδίων δράσης
- Ικανοποίηση των αναγκών των μελών της σχολικής κοινότητας

Μέθοδος εργασίας

Για τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών του δείκτη μπορούν να χρησιμοποιηθούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες μέθοδοι και εργαλεία:

- Αξιοποίηση σχετικών στοιχείων από το αρχείο του σχολείου (Βιβλίο Πράξεων του Διευθυντή, Βιβλίο Πράξεων Συλλόγου Διδασκόντων, καταχωρήσεις του σχολείου σε υπάρχουσες βάσεις δεδομένων κ.ά.), σχετικά με τις επιμέρους διαστάσεις ποιότητας του δείκτη.
- Αξιοποίηση των αποτελεσμάτων (ποσοτικών στοιχείων και ποιοτικών δεδομένων) από την αξιολόγηση των επιμέρους δεικτών ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου.
- Αξιοποίηση δεδομένων σχετικών με τα αποτελέσματα σχεδίων δράσης ή προγραμμάτων που διεξήχθησαν στη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.

- Συγκέντρωση πληροφοριών με ερωτηματολόγια εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων που ανιχνεύουν τον βαθμό ικανοποίησης τους σχετικά με την ποιότητα του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο

Διαθέσιμα στο σχολείο στοιχεία για τη διερεύνηση του Δείκτη 8

Από το αρχείο του σχολείου αξιοποιούνται και συνεκτιμώνται στοιχεία όπως:

- ετήσιος προγραμματισμός (το ετήσιο χρονοδιάγραμμα του σχολείου με την κατανομή-ανάθεση μαθημάτων, σχολικών εορτών, εκπαιδευτικών επισκέψεων, σχεδιασμένων δράσεων κλπ.)
- συνεργασίες εκπαιδευτικών για σχεδιασμό και ανάπτυξη δράσεων, προγραμμάτων, και καινοτόμων παρεμβάσεων στο χώρο της σχολικής κοινότητας (ημερολόγια - πρακτικά συνεδριάσεων των ομάδων, θέματα, προτάσεις, αποφάσεις)
- συμπεράσματα από ολοκλήρωση σχεδίων δράσης ή άλλων εκπαιδευτικών και αντισταθμιστικών προγραμμάτων
- διατυπωμένες προτάσεις για τη βελτίωση του ετήσιου προγραμματισμού της επόμενης σχολικής χρονιάς και για τρόπους αντιμετώπισης ζητημάτων της σχολικής κοινότητας μέσω τεκμηριωμένων καλών (αποτελεσματικών) πρακτικών
- κοινές εκδηλώσεις με τη συμμετοχή όλων των μελών της σχολικής κοινότητας, καθώς και αντιπροσώπων των θεσμικών φορέων της εκπαίδευσης (σχολικές γιορτές, ενημερωτικές συναντήσεις, εορταστική εκδήλωση για τη λήξη του σχολικού έτους κ.ά)

Ενδεικτικά ερωτήματα διερεύνησης του Δείκτη 8

	1	2	3	4
Το σχολείο εκπλήρωσε σε ικανοποιητικό βαθμό τους θεσμικά προβλεπόμενους στόχους του Προγράμματος Σπουδών.				
Το σχολείο υλοποίησε με επιτυχία τους εκπαιδευτικούς στόχους που είχαν τεθεί στο συλλογικό προγραμματισμό στην αρχή της σχολικής χρονιάς.				
Το σχολείο ανταποκρίθηκε συνολικά στις προσδοκίες των εκπαιδευτικών και των γονέων για την πρόοδο των μαθητών στα μαθήματα και την κοινωνική τους ανάπτυξη.				
Οι εκπαιδευτικοί είναι ικανοποιημένοι από τις δράσεις βελτίωσης του εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο				
Οι μαθητές είναι ικανοποιημένοι με την ατομική τους πρόοδο και τη συμμετοχή τους στη σχολική ζωή.				
Οι γονείς είναι ικανοποιημένοι με τη γενικότερη λειτουργία και τα εκπαιδευτικά επιτεύγματα του σχολείου.				

Αξιοποιήθηκαν αποτελεσματικά οι ψηφιακές τεχνολογίες σε θέματα οργάνωσης, διοίκησης, προβολής και δημοσιότητας του σχολείου.				
Τα αποτελέσματα του σχολείου αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα του σχολείου με σκοπό την ενημέρωση της σχολικής κοινότητας και τη διάχυση των καλών πρακτικών				

Πρόσθετα στοιχεία

Οι εκπαιδευτικοί καθορίζουν πρόσθετα συμπληρωματικά στοιχεία και διαμορφώνουν ερωτήματα διερεύνησης των ποιοτικών χαρακτηριστικών του δείκτη σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας.